

Naročnina

za državo SHS:
na mesec ..... Din 20
za pol leta 120
za celo leto 240

za inozemstvo:
mesečno ..... Din 50

Sobotna izdaja:
celoletno

v Jugoslaviji .... Din 60
v inozemstvu 80

SLOVENEK

S tedensko prilogo „Ilustrirani Slovenec“

Cene inseratov:

Enostolpna petilna vrsta
mali oglasi po Din 1-50 in
Din 2-—, večji oglasi nad
45 mm višine po Din 2-50,
veliki po Din 3-— in 4-—,
oglasil v uredniškem delu
vrstica po Din 6-—.

Pri večjem naročilu popust

Izhaja vsak dan izveniš
ponedeljke in dneva po
prazniku ob 4. uri zjutraj

Peštolna plačana v polovici

Uredništvo je v Kopljarjevi ulici 6 III. Rokopis
se ne vračajo; nevrnjenih pisma se ne spre-
jemajo. Uredništvu telefon 50, upravništva 328.

Političen list za slovenski narod.

Uprava je v Kopljarjevi ulici 6. Čekovni račun:
Ljubljana 10.650 in 10.349 (za inserate) Sara-
jevo 7.563, Zagreb 39.011, Praga in Dunaj 24.797.

Kdo so narodni izdajalci?

Dne 31. januarja t. l. smo objavili članek »Ali se jim odpro oči«. V tem članku smo razkrili, da so ljubljanski kolovodje »mladinov« denuncirali l. 1922 jugoslovanski zavod Jadransko banko v Trstu pri italijanskih, fašistovskih oblasteh. Dostavili smo: »... točno vemo, kje je bila v Trstu skovana ta denunciacija, kdo je sodeloval pri sestavi te denunciacije in kdo in koliko denarja so dobili pomagači pri tej denunciaciji.«

Ker »Narodni Dnevnik« zahteva »v lemnu poštene jugoslovenske nacionalne javnosti, da se zadeva razčisti do dna« in ker mi nismo vajeni trditi stvari, ki niso resnične — evo dokazov:

Denunciacija jugoslovanskega zavoda v Trstu pri tržaških, italijansko-fašistovskih oblasteh se je sestavljala v Trstu v hiši slovenskega trgovca Ferfolje, s katerim so bili »mladinski« prvaki že od leta 1919 (doba izvoznice) v ozki in zanje plodonosni kupčijski zvezi.

Na pismeni denunciaciji je sodeloval v sporazumu s svojim političnim šefom in z bankirjem »mladinov«, eden »mladinskih« kolovodij iz Ljubljane — dr. Milko Brezigar.

Dr. Milko Brezigar je tudi izplačal denar podkupljencem in sodruidnikom, in organiziral publiciteto cele afere.

Dobili so:
Kolumbič, odpušeni uradnik Jadranske banke v Trstu, ki so se ga »mladinci« poslužili za podpis denunciacije Din 375.000 in mu je bilo obljubljeno mesto prokurista v Slavenski banki v Zagrebu. Pozneje pa se mu je plačala odškodnina za to, da je na to mesto resigniral.

Dr. Mahnič, tedaj tajnik Jadranske banke v Trstu, se je izplačalo Din 250.000. Tudi njemu se je preskrbela druga služba.

Advokat dr. Ferfolja (sorodnik trgovca Ferfolje), je prejel 50.000 lir.

G. Ek ar (dopisnik tržaških listov in »Jutra«) in neki drugi žurnalisti so prešli za organizacijo in širjenje afere po listih, 150.000 lir.

Denunciacija, ki se je vložila v Trstu v juliju 1922, je bila skrbno pripravljena. Še v istih urah, ko je bila denunciacija vložena, so prinesli gotovi tržaški listi in že nastopni dan vsi večji listi po celi Italiji natančna poročila o vsebini denunciacije in o celi aferi s pravilno pisanimi slovanskimi imeni prizadetih oseb, istotako so listi v Jugoslaviji, Avstriji in Češkoslovaški takoj prinesli poročila o vseh detaljih. Že 24 ur po denunciaciji v Trstu so celo banke v New Yorku že odklanjale honoriranje čekov Jadranske banke!

Ta denunciacija v juliju 1922 je bila maščevanje ljubljanskih »mladinskih« prvakov za to, ker je tedaj ravnatelj Jadranske banke dva meseca popreje razkril na občnem zboru Jadranske banke v Ljubljani v silobranu proti »mladinskim« tihim intrigam, njihove prošle manipulacije na škodo Tehniškega visokošolskega fonda, Koroškega plebiscitnega fonda, slovenskih združnih organizacij in Jadranske banke.

Ako gospodje hočejo pred sodišče — pismeni in ustni dokazi so na razpolago! Za navedbo gornjih dejstev prevzemamo odgovornost!

Ce je še kdo, ki prisega na »jugoslovenskost«, »nacionalizem« in »državotvornost« S. D. S., zdaj še lahko spregleda, kako izgleda v resnici »nacionalizem« dične družbe okoli dr. Žerjava, ki se ni pomišljala slovenski gospodarski zavod uničiti s tem, da ga je ovadila kraljevi fašistovski italijanski vladi.

Evo vam dokazov — ovrzite jih, če morete!

Pošteno slovensko ljudstvo — In tudi večina njegove inteligence — bo pa 8. februarja ob sodilo nemoralne metode te družbe s tem, da bo volilo dr. Korošca!

PROTEST SRBSKE STRANKE.

Belgrad, 3. febr. (Izv.) Srbska stranka je poslala kralju obširen protest proti nasiljem, ki jih izvršujejo oblasti proti njenim pristašem.

Dr. Korošec o položaju.

Belgrad, 3. febr. (Izv.) Celokupno belgrajsko časopisje se obširno bavi s sestankom voditeljev opozicionalnega bloka v Zagrebu in prinaša dolga poročila o tem sestanku in izjave posameznih voditeljev. Današnje »Vremec« prinaša na prvi strani naslednji razgovor svojega zagrebškega dopisnika z dr. Korošcem o političnem položaju:

Zagrebški dopisnik »Vremena« je stavil dr. Korošcu sledeča vprašanja:

»Kakšen je položaj v Sloveniji?«

Dr. Korošec je odgovoril: »Izvrsten! Dobili bomo isto število mandatov, kakor pri prejšnjih volitvah. Mogoče dobimo tudi več. Položaj za opozicijo je sploh dober. Opozicija je posebno v zadnjih 14 dneh znatno napredovala.«

»Ali bodo postavljene Radićeve skrinjice?«

»Tudi na to možnost smo mislili. Z

ozidom na to smo zavzeli svoje stališče. Mislili, naredili in pripravili smo vse, kar je potrebno v tem slučaju storiti. Kaj je tu pripravljene, ne morem povedati, ker je to tajnost. Lahko rečem, da bo opozicija dobila svoje mandate in da režimske stranke na ta način ne bodo ojačene.«

»Kaj mislite, kako se bo položaj razvil po volitvah?«

»Mislim, da se bo nadaljeval tam, kjer se je nehal pred imenovanjem P.-P. vlade. Takrat se je z vsemi silami delalo na to, da pride do koncentriranja strank. Ustvarjanje tega mandata je bilo poverjeno Timoljeviću, toda brez uspeha.«

»Ali ste na sestanku govorili o obtožbi proti Radiću in njegovim tovarišem?«

»Nismo, ker se ni vredno s tem baviti. Sodišče je izreklo svoje besedo. Obtožni material se je razblinil v nič kakor milni mehurček.«

Razkroj med radikali se nadaljuje.

JOVANOVIČEVA AKCIJA PROTI KORUPCIONISTOM. — SPOMENICA O NASILJU IZROČENA KRALJU.

Belgrad, 3. februarja. (Izv.) Po nedeljskem shodu, na katerem je Pašić ponavljal svoje stare šale, se je razcep v radikalni stranki pospešil in jasno dokumentiral. Poročali smo že, da je govoril tudi nanovo oživljeni in v politično areno vpeljani Živković, ki so ga nekateri krogi takoj po njegovi kandidaturi namesto unirega belgrajškega župana označili za Pašičevega naslednika. Da so bile te vesti resnične, se je pokazalo na tem shodu, kjer so znani Pašičevi agitatorji klicati, ko se je Živković pojavil na govorniškem odru: »Živio Pašičev naslednik!«

Očividno je, da je bila ta manifestacija aranžirana in je bil njen cilj, Jovanovića javno potisniti v ozadje vsled njegove demisije s predsedniškega mesta glavnega izvrševalnega odbora radikalne stranke. Pri tem ni treba posebno naglašati, da je bila ta manifestacija tem bolj očitna in ostra, ker je Jovanović povsod veljal za naravnega, edino mogočega Pašičevega naslednika v vodstvu radikalne stranke. Jovanović s svojo strujo ni stal ravnodušen. V svojem stanovanju je imel s svojimi prijatelji po shodu več sestankov. Iz krogov udeležencev smo zvedeli, da je Jovanović na teh sestankih svoje prijatelje informiral o svojih bodočih korakih. Očividno hoče za vsako ceno nadaljevati

borbo proti korupcionističnim elementom, ki morajo biti po njegovem prepričanju popolnoma izolirani. Na ta način bi se eventualno pod njegovim vodstvom ohranilo edinstvo radikalne stranke, kakor jo je Jovanović zagovarjal na znanih značilnih sejah glavnega odbora radikalne stranke maja meseca lanskega leta.

Izdelan je bil obširen memorandum o terorju in nasilju in nezaslišani korupciji, ki jo izvršujejo vladne stranke proti vsem in vsakemu, ki niso njihovi pristaši. Ta memorandum je bil izročen kralju. Izdelan je bil zaupen proglas na vse Jovanovičeve prijatelje v radikalni stranki, v katerem se jim dajejo točna navodila za agitacijo in za borbo proti nasilnim elementom v poslednjih dneh borbe. Posledice te borbe so tako važne in dalekosežne za nadaljnji razvoj naše notranje politike, da jih je težko presoditi in že sedaj pravilno oceniti. Treznejši radikali s simpatijo gledajo na to akcijo, in vidijo v njej edino možnost, da radikalna stranka kolikor toliko ohrani svojo pozicijo. Nadaljevanje politike dr. Laze Markovića bi po splošnem mnenju pomenilo popoln razpad nekaj tako mogočne stranke srbskega naroda. Opozicionalni krogi gledajo na to akcijo kot na naravno posledico sadistične politike znanih kriminalnih tipov.

Samostojni demokrati terorizirajo tudi radikale.

Belgrad, 3. febr. (Izv.) Zvezda viteza železne roke Svetozarja Pribičevića tone in do 8. febr. bo za vedno ugasnila. Njegovi naknadni prijatelji se ga drug za drugim skušajo odkrižati. Obtožujejo ga in napovedujejo, da bodo proti njemu takoj po volitvah vložili obtožbe radi nasilj, ki jih izvršujejo razni organi in plačane bande.

Za bivšim ministrom dr. Pelešem, ki je v tem smislu poročal tudi kroni, je prišel minister na razpoloženju in voditelj vojvodinskih radikalov dr. Žarko Miladinović, ki je danes prispel v Belgrad. Kakor znano, je dr. Miladinović nosilec liste proti Pribičeviću v Liki, ki tam nastopa pod firmo narodnega bloka. Dr. Miladinović je okrajni kandidat na Pašičevi listi v Sremu in sicer za okraj Ruma. Dr. Miladinović je prispel v Belgrad, da Pašiču poroča o nasiljih, ki jih izvršujejo Pribičevići ljudje in plačani potepuhi nad radikalnimi radikali.

O tej zadevi se je Vaš dopisnik razgovarjal z Miladinovićem, ki je razložil sistem Pribičevićeve borbe. Ko je bil dr. Miladinović te dni na agitaciji v Liki, so orožniki v Gospiću najpreje aretirali njegovega šoferja, vsled česar je moral ostati dva dni v mestu. V nekaterih drugih krajih so mu prepovedali shode in zaupne sestanke. V Gračanici pa so plačani potepu-

hi napadli dr. Miladinovića in njegovo spremstvo, potem pa so oblegali hišo, v kateri se je vršil radikalni sestanek.

Vsled takega terorja so radikali silno ogorčeni. V mnogih krajih je prišlo do spopada med obema skupinama. Oba kandidata na Pribičevićevi listi Zdravković in Dakić sta se odrekla kandidaturi, o čemur sta obvestila glavni odbor radikalne stranke. Na srbsko prebivalstvo sta izdala proglas, v katerem pozivata ljudstvo, da naj glasuje kot en mož proti Pribičeviću za listo dr. Miladinovića. Vsled tega nastopa obeh radikalnih kandidatov je postal edini dosedaj sigurni mandat Svetozarja Pribičevića zelo dvomljiv.

Na vprašanje o posledicah takega Pribičevićeve delovanja je dr. Miladinović izjavil: »Poročal sem o tem divjanju Jovanoviću in Pašiću. Težko da bo takoj sedaj moral Pribičević nositi zato posledice, ker nas loči le še 6 dni do volitev. Popolnoma sem prepričan, da je ministrski predsednik Pašić uvidel pogubnost sodelovanja samostojnih demokratov v vladi. Zato sem globoko prepričan, da je usoda Pribičevićevih policaj-demokratov zapečaten. — 8. februar bo za Pribičevića in njegove tovariše grenak konec njegove politične karijere, kar bo v korist konsolidacije naše države in mirnega sožitja Srbov, Hrvatov in Slovencev.«

PRAVDINO POROČILO O VOLIVNIH UKREPIH ZA HRVATSKO.

Belgrad, 3. febr. (Izv.) Kakor se vidi, pripravila vlada za poslednje dni nova iznenadenja, ki bodo brezdvomno take narave in tako ostra kakor dosedaj še ni bilo nobene.

O tem piše tudi današnja »Pravda« na uvodnem mestu in pravi med drugim sledeče: »Kakor smo že javili, je vlada ponovno sklepala o zadržanju državnih oblasti na dan volitev. Kakor izjavljajo posamezni ministri in politiki, ki stoje blizu vlade, teh odločb ne bodo objavili, ampak jih bodo obdržali v tajnosti do volitev. Dan pred volitvami bo notranje ministrstvo izdalo vsem okrajnim oblastem v notranjosti zaupne naredbes. Kake bodo te naredbes, je lahko slutiti, posebno ako se oziramo na celotno dosedanje vladno delovanje, na vsa nasilja in nezakonitosti, ki so bile poslednje dni izvršene po policiji ali z njeno pomočjo. Za HRSS bodo izdane specialne naredbes. Kakor smo zvedeli, se zlasti misli to, da bi Radićevih skrinjice ne postavili. Postaviti mislijo skrinjice v nekaterih volivnih okrožjih, v drugih pa ne. Tam, kjer bi jih postavili, bi nastopila policija. Govori se, da bodo tam uporabljali vsa tista sredstva, ki se bodo uporabljala v južni Srbiji: Potvorjevanje zapisnikov. Vlada je poslala na Hrvaško močne orožniške čete. To potrjuje Pribičevićev organ »Reče«, ki poroča o diriganju orožnikov na Hrvaško, ki naj varujejo red in mir za časa volitev. Pravi, da so tudi velike skupine Srnaocev odšle na Hrvaško. Verjetno je, da bodo tudi ti varovali volivno »svobodo«. Te volitve bodo, to lahko že sedaj trdimo, pa naj rečejo vladni listi karkoli, vse drugo, samo svobodno ne.«

K tej vesti dodajamo, da se je danes v predsedništvu vlade vršil sestanek, kateremu so prisostvovali Pašić, Svetozar Pribičević, Maksimović in dr. Surmin. Na sestanku se je govorilo o teh ukrepih. Zanimivo je, da je takoj po tem sestanku Bežo Maksimović odšel na dvor, da poroča kralju.

PRIBIČEVIĆ KLICAN NA DVOR.

Belgrad, 3. febr. (Izv.) Tekom današnjega dne je bil na dvor poklican Svetozar Pribičević. To avdienco spravljajo v zvezo z znanim memorandumom Ljuba Jovanovića in njegovih tovarišev, o katerem poročamo na drugem mestu.

DRŽAVNI PODTAJNIK WILDER IZKLJUČEN IZ ČASNIKARSKÉ ORGA-NIZACIJE.

Zagreb, 3. febr. (Izv.) Včeraj je častno sodišče zagrebške sekcije novinarskega združenja pod predsedstvom dr. Lorkovića sklepalo o obtožbi proti drž. podtajniku Wilderju, da je sodeloval pri preganjanju časopisja, posebno pri prepovedi kolportage »Hrvata«, »Večera«, »Novosti«, »Hrvatskega lista«, dalje pri ustavitvi sušaškega »Novoga lista«, »Hrv. Jedinstva«, »Medjumurskega Hrvata«, »Graničarja«, »Srijemca«, »Hrv. Branika«, »Hrv. Glasca«, »Hrv. Rječja«, »Hrv. Domovine« in »Slobodnega doma«. Na seji so pregledali dokumente, ki so bili priloženi obtožbi, ter sklenili, da se Wilder za vedno izključi iz novinarskega združenja.

Belgrad, 3. febr. (Izv.) V tukajšnjih krogih je bila z velikim zadovoljstvom sprejeta vest o sklepu zagrebških časnikarjev. Tudi belgrajski časnikarji so podvzeli akcijo, da se solidarizirajo z zagrebškimi časnikarji. V tem smislu so sestavili obširno spomenico proti nasilju, ki ga vlada izvršuje proti časopisju in zahtevajo, da se takoj skliče izredna seja Jugoslovanskega časnikarskega društva, da se pridružio sklepu zagrebških časnikarjev, da se izključi iz časnikarskega društva Večeslav Wilder. Vladi je ta nastop skrajno neljub.

INTERNACIJA DR. MAČKA IN TOVARIŠEV PRED KASACIJSKIM SODIŠČEM.

Zagreb, 3. febr. (Izv.) Včeraj dopoldne se je vršila plenarna seja kasacijskega sodišča v Zagrebu, na kateri so razpravljali o pritožbi gr. Trumbića radi internacije dr. Mačka in tovarišev. Kasacijsko sodišče je odločilo, da spora glede kompo-

tence med sodno in upravno oblastjo ni, v zadevi pritožbe dr. Trumbića mora pa sodni stol meritorno rešiti, če ostanejo dr. Maček in tovariši v zaporu ali ne. Seja sodnega senata, ki bo o tem odločal, se bo vršila še ta teden.

SODNIKI PROTI POLICIJSKEMU RAVNATELJU.

Zagreb, 3. febr. (Izv.) Državno pravdnništvo v Zagrebu je prejelo ovadbo sodnikov sodnega stola v Zagrebu proti policijskemu šefu dr. Bedekoviću. Drž. pravdnik je ovadbo odstopil višjemu državnemu pravdniku, ki bo ovadbo izročil bankemu stolu, da odredi, katero sodišče naj vodi tozadevno preiskavo.

KASACIJSKO SODIŠČE IN POLICIJA.

Zagreb, 3. febr. (Izv.) Kasacijsko sodišče je odločilo, da »Slobodni dom« sme izhajati. Nato je uredništvo »Slobodnega doma« vprašalo policijo, če vztraja na svoji odločitvi. Policija je odgovorila, da vztraja pri svoji prvotni odločitvi, da »Slobodni dom« ne sme izhajati.

PROTIZIDOVSKIE DEMONSTRACIJE.

Bukarešt, 3. febr. (Izv.) Med predavanjem prof. Savinnija na medicinski fakulteti v Jassy-ju je prišlo zopet do izgrediv od strani protizidovskega dijaštva napram slušateljem-Zidom. Pri demonstracijah je došlo do krvavega pretepa, med katerim so bili Judje pahnjeni iz univerzitetnega poslopja. Štirje židovski dijaki so težko ranjeni. Predavanja so vsled teh dogodkov bila takoj odpovedana.

Požun, 3. febr. (Izv.) Na tukajšnji univerzi je došlo do demonstracij proti židovskim slušateljem. Protizidovsko dijaštvo zahteva, da se Židje izključijo z univerze, drugače stopi v štrajk. Oblasti tej zahtevi niso ugodile in nastopajo energično.

Odkod dobivajo žerjavovci denar?

Mariborska »Straža« priobčuje dne 30. januarja t. l. v svoji 13. številki sledeči članek:

Klika, ki se zbira krog dr. Žerjava in »Jutra«, troši in razmetava denar kar na milijone in milijone. Pri pogledu na to razmetavanje denarja od strani Žerjavovcev se mora vsak trezen in pošten človek vprašati: odkod dobiva ta klika denar?

Odgovor na to vprašanje se glasi že od rojstva »Jutra«: Žerjavovci in njihova časnikarska podjetja zalaga z debelimi milijoni Slavenska banka. Vsakdo si bo mislil pri tem odgovoru: Kako in zakaj bo banka tako nespametna in izmetavala milijone za... (izpustili mi. Op. ured.) žerjavščino. Dr. Žerjav je znal pobasati v malho Praprotnikove Slavenske banke težke milijone in to pod lepo donečo firmo »nacionalizacije«. Razine Žerjavove nacionalizacije so vrgle Slavenski banki milijone in milijone, in to brez vsega truda preko noči s pomočjo čisto navadne... (izpustili mi. Op. ured.). Pri raznih nacionalizacijah je Slavenska banka z Žerjavovo pomočjo zaslužila z eno roko, z drugo pa podprla kot zahvalo za zaslužek »Jutra« in njegovo kliko z milijoni.

Tokrat hočemo navesti samo en zgled Žerjavove nacionalizacije, ki se je odigral v srcu Perlekije in ki je vrgel Slavenski banki lepe svote, a poštene ljudi pa.... (izpustili mi. Op. ured.) spravil na beraško palico.

En primer dr. Žerjavove »nacionalizacije«.

Dne 1. septembra 1921 je kupil Rus Anton Lumir skupno s svojim svakom opekarno in električno podjetje v Križevcih pri Ljutomeru. Rus Anton Lumir je bil pred vojno v Kijevu posestnik tovarne, mlina in žage. L. 1916. je prišel kot vojni ujetnik v Križevce, tamkaj je ostal in se oženil z Znidaričev sestro Matildo. Gosp. Lumir in Znidarič, ki je bančni uradnik, sta sklenila družabno pogodbo in v podjetje je Lumir investiral pretežno večino gotovega denarja, stroje in druge moderne potreščine za obrat. Rusova prvotna gotovina in stroji so znašali vrednost 8 milijonov kron, Znidaričev delež pa 500 tisoč kron.

Drago Znidarič pa je delež na podjetju prodal tedanjemu predsedniku Slavenske banke, ta pa Ivanu Sketu, tedanjemu uradniku v Slavenski banki. Sket in Lumir sta sklenila 1. januarja 1923 družabno pogodbo.

»Uradni list« za Slovenijo štev. 43 je objavil to-le: Ministrstvo za trgovino in industrijo je z odlokom od 3. aprila 1923. VI. štev. 1934. odobrilo Slavenski banki v Ljubljani ustanovitev delniške družbe pod firmo »Križevska industrijska d. d. s sedežem v Ljubljani«.

Brez najmanjše vednosti Rusa Lumirja so žerjavovci spremenili Lumirovo in Sketovo družabno podjetje v delniško družbo. Za odobritev te... (izpustili mi. Op. ured.) od strani ministrstva so rabili Lumirovo podpis in tega so po... (izpustili mi. Op. ured.) agromerkurski praksi — ponaredili.

Ko je Lumir v »Uradnem listu« črno na belem čital, da je ogoljufan, se je peljal v Ljubljano k Slavenski banki. Pri banki je tedaj poleg Praprotnika ravnateljaval drug Žerjavov intimus, znani beljski direktor Anton Kristan.

Anton Kristan je Lumirju pojasnil celo zadevo tako: on mora svoj delež pri opekarni prodati Slavenski banki, ker je tuj državljan in njegovo podjetje se mora po odloku trgovskega ministrstva nacionalizirati.

Tone Kristan je še zagrozil Lumirju, da ima glede njegovega podjetja nalog za nacionalizacijo že v rokah in nastopa v tem razgovoru z Lumirjem kot uradna oseba. Ako bi se pa Lumir protivil prostovoljni prodaji, potem mu bodo njegov delež enostavno vzeli, njega pa, kot tujega državljana, iztirali v Rusijo.

Ako bi se pa Lumir odločil takoj za prodajo svojega deleža banki, mu je obljubil Kristan mesto podpredsednika v novi delniški družbi z mesečno plačo 4000 dinarjev in stanovanjsko hišo v Ključarovcih, ki spada k podjetju, bi naj ostala last Lumirjeve žene Matilde.

Ravnokar navedene grožnje in ponudbo je pošten Rus Kristanu kot zalibog bivšemu ministru verjel in se mu vsedel na nastavljen limanice.

Lumir je podpisal pogodbo, ker mu je Kristan pred podpisom še grozil, da je te pogoje za prodajo Lumirjevega deleža izposloval on, Tone Kristan, kot »poštelnjak«. Praprotnik bi mu pa sploh niti fیکا ne dal, ker bodo itak vsa večja podjetja potom Slavenske banke nacionalizirana.

Kdaj je izvedel Lumir, kako so goljufali?

Letos 1925 se je mudil ogoljufani Rus v Belgradu in je tamkaj izvedel, da njemu kot ruskemu državljanu ni pretila prav nobena nacionalizacija. Gospod Kristan ni imel od ministrstva prav nobene naloga za nacionalizacijo, ampak je s tozadevnimi grožnjami Lumirja enostavno speljal na led in ga... (izpustili mi. Op. ured.).

Za koliko so ogoljufali Lumirja?

Lumir je bil torej po Kristanovem zadržilu podpredsednik delniške družbe, a 13. julija 1923 so ga tudi od te službe odstavili in ga popolnoma izpodrinili iz podjetja. Ko je bil Lumir vržen iz podjetja, je zapadla tudi hiša njegove žene delniški družbi. Hiša s posestvom predstavlja vrednost 1,200.000 K. Rusa Lumirja, ki je imel v podjetju glavni delež v gotovini in v strojih, so žerjavovci ogoljufali za več nego 2 milijona dinarjev in vrgli njega čisto iz podjetja, ženo pa na cesto iz lastne hiše.

»Straža« nadaljuje:

Da se pa ne bo kak dr. Lipold ali Pivko izgovarjal, da smo si celo zadevo izmislili, naj stopi ta gospoda na mariborsko okrožno sodišče, kjer je cela zadeva

v rokah pravice. Nacionalizacij, kakor ravnokar pribita, so »Jutrovi« klikarji izvedli potom Slavenske banke že več. Vsaka taka nacionalizacija je vrgla tem... (izpustili mi. Op. ured.) najmanj 4 milijone dinarjev. Sedaj pa poštna slovenska javnost lahko spozna, odkod dobiva »Jutra«, »Domovina«, »Narod in »Tabor« denar, odkod denar za Pivkove in Žerjavove avtomobilske vožnje in za agitatorje! Ljudje, ki so se na tako... (izpustili mi. Op. ured.) način prikopali do denarja, se drzno nastopati kot kandidati in obljublajo ljudstvu nebesa samo radi tega, da bi jih poslanska čast rešila pred kajho, kamor spadajo... (izpustili mi. Op. ured.).

Upamo, da bo ravnokar pribiti slučaj... (izpustili mi. Op. ured.) žerjavščine marsikateremu naprednjaku pred temi volitvami odprli oči.

Komanda iz Zagreba.

Prepeluh se je z vso silo vrgel na nekatere dolenske kraje, da bi priborili vsaj en hrvatski mandat na Kranjskem.

Na vse strani šari z republiko, na katero seveda prav tako malo verjame kot Radić, kateri se je izjavil, da je zadovoljen tudi z monarhijo. Pri svoji agitaciji pa Prepeluh marsikaj zamolči, kar moramo zato mi tembolj povdariti.

Prepeluh se je dežela učinjal Hrvatom. Hrvatje so ga postavili in potrdili za kandidata, Hrvatje dajejo denar za agitacijo, celo letakov Prepeluh ne more več izdajati v lastnem imenu, temveč mu jih podpisujejo Hrvatje.

Hrvatje hočejo Slovenijo spraviti pod svojo komando, kot jo zdaj že šest let komandirata Pašić in Pribičević. Ali naj po Prepeluhovem vzoru Slovenija postane kdaj še molzna krava centralistične Hrvatske?

Hrvatje pa hočejo in zahtevajo še več! Oni hočejo celo odtrgati del slovenskega ozemlja od Slovenije. Od starih časov slovensko Prekmurje hočejo Hrvati zase in to zlasti Radićeva stranka! Tega tudi prav nič več ne taje.

Prepeluhovo »republikanstvo« pa naj bo tisti voz, ki naj pripelje Slovence pod hrvatski jarm.

Vprašamo: Koliko pa bo Slovenec na boljšem, če plačuje davke namesto v Belgrad v Zagreb? Koliko bo Slovenec na boljšem, če bo namesto narodne skupščine v Belgradu hrvatski sabor v Zagrebu z ogromno hrvatsko večino odločeval o slovenskih zadevah, o slovenskem gospodarstvu, o slovenskem kmetijstvu, slovenski šoli itd. Slovinci bodo morali zopet ponižno prosjačiti ali se boriti za vsak drobec posebej. Ali pa bo mogla Slovenija

sploh živeti z drobci, da o kakem napredku in razvoju sploh ne govorimo.

Kaj nam bo neki pomagala Prepeluhova republika, v kateri pa bomo morali hlapčevati Zagrebu?

Seveda, Prepeluh o tem previdno molči, ali pripoveduje, da ne bo tako. Morda je celo sam tako nespameten, da misli, da ne bo tako. Pa naj pripoveduje, kakor hoče, tako bo prišlo, če bomo šli s stranko, ki je že danes pod hrvatsko komando. Danes nam Hrvatje komandirajo, koga naj volimo, da bo njim prav, jutri pa nam bodo komandirali, kako naj v Zagreb davke plačujemo.

Saj so tudi samostojneži pred volitvijo v ustavotvorno skupščino agitirali z avtonomijo, glasovali pa so radi ali ne radi za centralizem, ker je bila njihova stranka pod Žerjavovo komando.

Zato moramo nepremakljivo stati na svoji zahtevi: Hočemo avtonomno Slovenijo v okviru močne in neporušljive Jugoslavije. Srb in Hrvat — oba mi bodita brata, ne pa gospodarja. Odklanjamo Pašićev centralizem, ne maramo pa tudi Radićevega.

Dolenski kmetje, če nočete zopet biti osleparjeni, kot so vas svoj čas osleparili samostojneži, za kar še zdaj delamo najbridkejšo pokoro, ostanite Slovenci in povejte Prepeluhovim agitatorjem: pod hrvatski jarm ne gremo. Sami hočemo biti gospodarji na svoji zemlji. Zato bomo vsi volili v prvo skrinjico.

Iz Prekmurja.

Volitve se naglo približujejo, zatorej so tudi tukaj začeli prirejati shode različni kandidati kakor Hartner, Koder itd., toda te »državotvorne« elemente hodijo poslušati večinoma deca in pa par odraslih ljudi; slednji pridejo navadno zato, da bi g. kandidat kaj plačal. Plačati pa letos neče nobeden nič, ker »državotvorci« vedo, da bodo propadli, naj se še tako trudijo.

Služajno sem šel skozi Hodoš, kjer sem slišal, da tamošnji gostilničar in mesar prodaja meso brez razlike na kakovost po 25 dinarjev kilogram, medtem ko čitamo v časopisih, da stane v Ljubljani in Mariboru najboljšo meso prve vrste po 20 Din, druge vrste po 17 Din itd. Kje pa je tista oblast, ki ima gledati na to, da se cene preveč ne navijajo in se ljudstvo, posebno pa državni nameščenci ne odirajo?!

Finančna kontrola je pred štirinajstimi dnevi ustrelila na državni meji v Krplivniku Stefana Abrahama iz Salovec, kateri je bil naš vojaški begunec in se je zategadelj politik po Mažarskem. Ponoči je prekoračil na prepovedanem potu državno mejo in ker se na trikratni poziv finančnih organov, naj obstoji, ni odzval, temveč je hotel pobegniti nazaj na Mažarsko, je finančna kontrola ustrelila in ga zadela naravnost v srce; bil je takoj mrtev. Ljudje bi naj pazili, kje hodijo, za prekoračenje državne meje so dovoljena samo carinska pota. Če bi se teh posluževali, bi bilo veliko manj nesreč.

Sedaj pa še enkrat državnotvorni elementi! Tudi v Prekmurju se nahajajo in to je posebno neki postajenačelnik na neki obmejni postaji, ki se ob vsaki priliki tolče po prsni češ: »Jaz sem državnotvoren element, vi vsi skupaj ste ničla.« Ker pa je državnotvoren element in nima drugega dela na postaji, zato toži in denuncira svoje kolege državne nameščence. Če bolj natanko pogledamo, vidimo, da je bil ta človek že vse: demokrat, SLS, radikal, sedaj pa je goreči Jutrovec. Upamo, da taki elementi dobe svoje plačilo, ko 8. februarja tudi pri nas v Prekmurju zmaga na celi črti ljudska volja, ki jo zastopa SLS!

Politične vesti.

+ Sodba švicarskega lista o naših razmerah. Švicarski list »National-Zeitung« prinaša v 37. številki t. l. uvodnik, v katerem govori med drugim tudi o Jugoslaviji in piše: »V kratkem bo izvoljena nova skupščina. Zdi se, da vlada v srbskih radikalnih vladnih krogih precejšnja zmešnjava. Zagrebško sodišče ni aretacije hrvatskih voditeljev potrdilo razen za Radića. Proti Radiću prinašajo iz Belgrada vsak dan nove kompromitirajoče dokumente. Radi bi mu zelo mnogo dokazali. Tudi slovenski in bosenski, nemški in mažarski politiki so bili aretirani, njihovi listi pa prepovedani. Več aretiranih je bilo izpuščenih na svobodo, kar pač dokazuje brezplavost vlastodržcev, ki so trenutno na vladi. Pri zadnjih volitvah je dobil Radić 70 odstotkov vseh na Hrvatskem oddanih glasov. Pašićeva stranka pa niti v enem okraju v celi Jugoslaviji ni mogla združiti niti polovice glasov. Druge z Radićem zvezane stranke so groženj in obdolžitve vladnih strank, ki sta trenutno na vladi, niso ustrašile. Vedo sicer, da je Radić spremenljiv in nejasen politik, vendar pa so prepričane, da brez njega ali proti njemu ni mogoča nobena notranja konsolidacija mlade mnogoobetajoče države. Najboljše sredstvo za krotitev hrvatskega ekstremizma je to, da se Radić prične v vlado in da se mu naloži odgovornost za pozitivno državno delo. S kazensko pravni

Dr. Žerjav in Slovenija.

mi pojmi kakor je »veleizdajec« ni mogoče operirati celemu narodu. Bilo bi slabo za Jugoslavijo, če bi bila večina Hrvatov, pa tudi drugih plemen sami veleizdajalci. Če

bi volitve kljub terorju končale s Pašičevim porazom, bi bila dana prilika, da se država trajnejše, elastičnejše in krepkejše izgradi.

Vsak volivec, ki ostane doma, glasuje za Žerjava in centralizem.

Kdor ti svetuje: ne hodi volit — ne poslušaj ga! Žerjavov agitator je.

Bodi v nedeljo pripravljen na povodenj laži! Ne poslušaj, temveč pojdi na volišče.

Spusti kroglico v prvo skrinjico, le v Ljubljani v četrto!

Vsako grožnjo si dobro zapomni in si preskrbi pričo! Grožnje so težko kaznive!

Pojdi na volišče v družbi s somišljeniki! Morda boš potreboval prič.

Volivno gibanje.

25.000 volivcev se je 18. marca 1923 vzdržalo od volitev samo na bivšem Kranjskem, na Štajerskem pa 34.000. Ta visoka številka nas opominja, da moramo neprestano misliti, kako spraviti zadnjega volivca 8. februarja na volišče. Somišljeniki, ali ste napravili načrt, kako boste to izpeljali? Če iz vsake vasi na Slovenskem izostane samo par mož in fantov, znese to takoj visoke tisoče. Storimo v tem oziru v zadnjih dneh v polni meri svojo dolžnost. Po toči zvoniti je prepozno.

Orjunci od žensk opljuvani in z gnili jajci obmetani. V nedeljo 1. februarja ob 3. uri popoldne je priredila SLS javen shod v Logatcu. Društvena dvorana je bila nabit polna. Navzoča je bila tudi skupina Orjunašev. Govoril je namestnik kandidata dr. Natlačen. Ko je govornik mirno razvijal program SLS, je vstal nenkrat okrajni glavar Poklukar in izjavil, da razpušča shod, ker govori govornik proti državi. Pripominjamo, da kake besede proti državi ni nihče slišal. Okrajni glavar je nadaljeval: »Kdor se ne odstrani takoj iz dvorane, bo zaprt najmanj eno leto.« Zborovalci so se začeli razhajati, le Orjunaši niso hoteli pokazati volje, da odidejo. Izjavili so, da morajo preje oditi »klerikalce«. Kakor da bi imeli pri nas v državi dve vrsti državljanov, in seveda med privilegiranimi orjunaše s posebnimi zborovalnimi pravicami. Pristaši SLS so temu uprli, čes, da so oni v domu doma in da morajo tujci preje oditi. Nastopiti je moralo orožništvo in izprazniti dvorano. Pred domom se je zbrala medtem precejšna množica volivcev in radovednežev, med njimi veliko žensk. Ko so se prikazali Orjunaši na vratih, jih je množica sprejela s posmehom. Slišale so se precej pikre opazke na najnovejšo Žerjavovo volivno gardo. Med Orjunaši je bil tudi Maroli, pisar pri vinskem trgovcu Antičeviću, o katerem govore, da je bil baže med lašisti, ko so požigali tržaški »Narodni dom«. Ko se je ta Maroli dejansko lotil enega izmed zborovalcev, Ivana Miheva, so začele ženske obmetavati njega in njegove tovariše z gnilimi jajci in nanje pljuvati. Spričo ogorčene množice se Orjunaši niso upali ničesar podvzeti in so klavrno odšli. Videti so mogli, koliko ceni ljudstvo ljudi, ki se dajo najeti od političnih desperadov za razbijanje političnih shodov, kljub temu, da v svojem listu izjavljajo, da se v volivnem boju ne bodo izpostavljali za nobeno stranko.

Okrajni glavarji prepovedujejo Finžgarjeve drame! Okrajni glavar dr. Ferjančič je prepovedal na Jezici vprizeritev Finžgarjeve »Verige«, ki so jo na svečnico nameravali igrati ježanski Orli. Mesto k »Verigi« se je zbralo ob istem času in na istem kraju, kjer bi se imela vršiti igra, množica ježenskih volivcev, ki so ogorčeni nad šikanami, ki se izvajajo nad našo občino, ter bodo v nedeljo prvo skrinjico tako napolnili, da bo SLS dobila pri nas toliko kroglic kakor nikoli prej!

Dvor pri Žužemberku. Posledice ministrovega poseta v Novem mestu. Demokratično časopisje je pisalo, da hoče minister za šume in rude obiskati posamezna okrajna glavarstva in se tako na licu mesta v pogovoru z župani priručiti o potrebah občin. Kakšne potrebe so to, kaže najbolje usoda občine Dvor. Naš župan je vedel, kakšen namen zasledujejo pravzaprav ti sprejemi in banketi po okrajnih glavarstvih in ni šel pred ministra, zato so se pa dvignili drugi »zastopniki ljudstva« in so odšli v Novo mesto, da tolmačijo potrebe dvorske občine. Iz Dvora je šel učitelj C. Dekval, iz Žužemberka pa no-

tar Carli in trgovec Hodko. Sprejem je bil 28. januarja, 31. januarja je pa že prejelo županstvo na Dvoru odlok okr. glavarstva, da je občinski proračun, ki ga je 14 dni poprej veliki župan potrdil, razveljavljen in da se občinske doklade po njem ne smejo pobirati. To je izposlovala zgoraj omenjena trojica, kljub temu, da je veliki župan pritožbo vloženo od dvorskih gostilničarjev zoper proračun že enkrat zavrnil. Pritožbo je delal notar Carli. Misli je, da veljajo zanj in za njegove varovance posebni zakoni in jo je vložil naravnost na okr. glavarstvo, mesto da bi jo odpravil preko županstva. Veliki župan je radi te notarjeve napake pritožbo zavrnil. Sedanji odlok navaja, da seja, v kateri so sklepali o proračunu, ni bila sklepčna, kar pa ni res. Dva odbornika K. Z. s'a bila odsotna, pa sta ju nadomestovala namestnika. Ta moment je notar Carli najbrže že v prvotni pritožbi omenil; Ako je županstvo zagrešilo kako nezakonitost, potem bi jo moral veliki župan že takoj prvič upoštevati, ne pa šele na ustmeno pritožbo deputacije v Novem mestu. Toda kaj take zakonske »formalnosti« — glavno je jezica par strankarjev, ki se čutijo materialno prizadete. Tej jezici se mora zlasti sedaj pred volitvami vse umakniti, celo od ljudstva izvoljeni župan. Demokratje se že naokoli bahajo, da bo radi proračuna odsavljen župan in razpuščen občinski svet ter imenovan za gerenta gostilničar Može. Kako bomo vrnili 8. februarja dr. Žerjavu to brco, si lahko sami misliti! — Časopisje. Nasprotnega časopisja »Domovina« in Samouprave« dobivamo zdaj toliko, da se domala valjamo v papirju. Pošiljajo ga na vse mogoče in nemogoče naslove, celo mrtvi niso varni pred njim. Ljudje se pa začudeni vprašujejo, odkod Žerjavovski gospodi toliko denarja dobivajo, saj menda »Domovina« prav toliko stane kakor »Domoljub«. — Županičeva agitacija. V soboto zvečer se je pripeljal skozi našo vas dr. Županič. V gostilni pri Kovaču je imel mal shodič za gostilniške goste, potem je pa odjedral z avtomobilom dalje v Žužemberk.

Velesovo. Napreden gospod si je zopet dovolil v »Domovini« št. 4 napad na SLS in njene poslance. Začenja takole: »V našem kraju je še precej mirno; saj drugega ne kaže.« Gospod pač misli, če njega ne klofuta in iz gostiln ne mečejo, da je potem vse mirno. Mi čakamo mirno 8. februarja. Tedaj oddam kroglice v 1. skrinjico, ker vemo, da tako prav storimo. Saj gledamo, ne spimo. Napreden gospod tudi pravi, da je avtonomija zaspala v želodcih. Kako avtonomistična misel sri, pokažemo 8. februarja. »Domovina« tudi piše, da se »klerikalci« na shodih zapiramo. Pri nas tega ni. Kadar je kak shod SLS na Velesovem, je vsaki osebi dovoljen vstop in sme vsakdo govoriti. Poslanec Brodar je imel na gorah par sestankov in en večji shod. Vsi so bili dobro obiskani. Povsod so ga z veseljem sprejeli. On je kmečki poslanec in se upa peš čez hribe; ne vozi se naokoli z avtomobilom na naše stroške. Tudi hribovci so kmečki trpini in vredni, da se pogovore s svojim poslancem doma. Naprednjak pa pravi v »Domovini«, da bo šel popravljat za poslancem Brodarjem. Ali veste gospod, kaj piše zgodovina cerklandske fare o Stefanih? Šli so v Ljubljano in vrgli lutskega predikanta Jurija Kobiljo s prižnice. Prepričani smo, da se bo z gospodom naprednjakom kaj podobnega zgodilo, ako bo okoli njih sitnaril. Zanimivo je tudi, kako prebirajo ljudje »Domovino«. Ker se je sramujelo, odtrgalo od prve strani toliko, kolikor zavzema napis. Ker pa nosi zadnje čase preko cele

strani sliko z napisom »Domovina«, gre sedaj vedno cel prvi list rakom zvijač. Po celi Sloveniji gre glas, da »Domovina« ni za nas in ne ljudje, ki vanjo pišejo. Tako mislimo vsi možje na Velesovem.

Št. Vid pri Lukovici. »Narodni ploharji« nadaljujejo s svojimi »slajnimic« shodi po kamniškem okraju. 30. januarja je aranžiral tak shod Žerjavovec Rudolf Knez v Št. Vidu pri Novakovih. Prišel je dr. Karba iz Kamnika, prišel je Kokalj s svojo teles. stražo, oboroženo z gorjačami, prišli so tudi orožniki. Poslušalcev je bilo deset in vsa prireditev je bila bolj podobna meštarskemu prepiranju, kakor pa shodu državo obsegajoče stranke »Narodnega bloka«. Blokaši bodo vlekli »plohar«, toda ne šele pepelnico sredo, ampak že 8. februarja.

Litija. Tukaj je hotel privediti na dr. Žerjavov ukaz učitelj Blagajne demokratarški shod. Ker so bili na shodu le pristaši SLS, si

ni upal ziniti niti besedice, pač pa je takoj izginil.

Smartno pri Litiji. Za vsako ceno bi se moral vršiti tukaj na Svečnico dopoldne demokratsko-orjanski shod. Govoriti bi moral okrajni kandidat Bohinjec, in sicer na prostoru pred cerkvijo. Vendar se je premislil in se je rajše potuhnil za ozke stene sokolske sobice, kjer pa niti ni znal odgovoriti na številna vprašanja, zakaj da so zaplenili »Slovenca« in »Domoljuba«. Med gromkimi kliči: »Domoljuba« nam dajte! jo je skrivaj pobrisal pri stranskih vratih, ne da bi bil erhnil. Njegov shod so počastili celo g. okrajni glavar litijski. Upamo, da si je g. glavar nauk naših dobrih mamic zapomnil, ko so mu dejale, da je njegova pisarna v Litiji in ne v Smartnem. Dobro si bode zapomnilo naše pošteno ljudstvo Robasovo mater, ki so dejali, da bi bilo dobro vreči par bomb med naše dobre kmete. Poštenjaki pa ne bomo metali bomb na kmete, ampak 8. t. m. kroglice v 1. skrinjico.

Dnevne novice.

Izjava.

Prezvišeni gospod škof!

Nečuvna gonja brezverskega časopisja zoper Vas in zavestno varanje javnosti s sklievanjem na najvišjo cerkveno instanco, ki jo isto časopisje sicer vedno blati, nas silite, da v imenu slovenskega Boga in cerkvi eedno zvesto udanega ljudstva slovensko izjavljamo Vam, svojemu ljubemu nadpastirju, svojo neomajno zvestobo in iskreno udanost.

Kot navdušen Jugoslovan ste v svojih mladih letih uspešno delovali za kulturno povzdigo Bosne, pozneje pa ste v odločilnih trenutkih z izredno odločnostjo in neustrahovitostjo ob navdušenju in veselju vsega slovenskega naroda omogočili majniško deklaracijo ter tako pomagali ustvarjati Jugoslavijo; slovenskemu narodu ste dali pro in popolno slovensko srednjo šolo; neizmerno ste žrtvovali za kulturno povzdigo slov. naroda s podporami našemu znanstvu; slovensko ljudstvo ste vodili s svojimi spisi v srečno rodbinsko življenje in kazali pota naši mladini, pri vseh dobrodelnih verskih in kulturnih podjetjih se pozna Vaše delo; zato Vas vse te zlobne klevete brezverskega časopisja ne dosežejo nikdar.

Vsemogočno Previdnost pa pro imo, da tudi te klevete obrne v dobro ter Vas, ljubljeni nadpastir, še dolgo vrsto let ohrani slovenskemu ljudstvu.

V Ljubljani, na Svečnico 1925.

Prosvetna Zveza. Leonova družba. Slomškova Zveza. Slovenska krščanska ženska zveza. Orlovska Podzveza. Orliška Podzveza. Kat. akademsko starešinstvo. Slovenska dijaška zveza. Krekova mladina. Sveta vojska.

— Poročil se je danes, 4. febr. na Visokom nad Kranjem g. Janko Ferjan, mlekarnar in posestnik v Olševku, z gdč. Marijo Jagodice iz znane rodbine z Visokega. Poroči ju nevestin brat g. Jože Jagodice, škofijeski tajnik v Ljubljani. Zeninu, vrlemu pristašu SLS, in nevesti, vneti prosvetni delavki, iskreno čestitamo! Dne 26. jan. se je poročil g. Martin Nemanč iz Božjakova št. 39, vneti član Orla v Metliki z gospodično Ano Vukšinič iz Zelebeja, ki je sorodnica našega vrliga poslanca g. Nemanča. — Zelimo obilo sreče!

— II. književna tombola. Ponovno opozarjamo, da sta bili pri prvem žrebanju izžrebani številki 45 petinštirideset in 90 (devetdeset). S tem so bile zadete tudi vse ambe. Pri drugem žrebanju je bila izžrebana tretja številka, t. j. številka 4 (štiri) in se je s tem pričela igra za terne. Zato prosi Pokrajinski odbor Jugoslovenske Maticе vse one, ki imajo na svojih tombolskih tablicah vse tri navedene številke v eni vrsti, da mu iste vpošljejo najkasneje do petka 6. t. m. v svrhu razdelitve dobitkov.

— Slovenska slavnost v Waukeganu, Ill. Slovensko podporno društvo »Marija Pomagaj« v Waukeganu je začetkom tek. leta praznovalo 20letnico svojega obstoja. Spominke slavnosti so se udeležili tudi zastopniki ameriških oblasti.

— Smrtna kosa med ameriški rojaki. V Clevelandu je umrl 48letni Peter Štefin. — Istotam je umrl 60letni Janez Jene iz Škocijana na Dolenjskem.

— Letni in živinjski sejem v Zagorju ob Savi se bo vršil mesto v ponedeljek, v torek dne 10. svečana t. l. 650

— Na Ovsiaš pri Podnartu bo v soboto, dne 14. februarja 1925 vsakoletni veliki cerkveni shod. Sv. maše bodo ob 7., 9. in 10., pridiga pa ob pol 10. Ker smo napeljali v našo cerkvico električni tok, jo krasno prenovili znotraj in zunaj, nabavili jej novi bronasti zvon ter popravili cerkveno uro, imamo še nekoliko cerkvenega dolga. Zato se spomnite, častilci in častilke sv. Valentina, velikega svojega priprošnjika pri cerkvenem darovanju po zadnji sv. maši.

— Polaganje tračnic na liški železnici. Kakor poroča »Jadran«, polaganje tračnic na oddelku Gračac-Zrmanja liške proge ob sedanjem lepem vremenu zelo uspešno napreduje. Inženjerji računajo, da utegne biti liška železnica do meseca aprila t. l. popolnoma gotova.

Iz štajerske.

Skrinjica SLS na Kranjskem je

1.

Nosilec kandidatne liste:

Dr. Anton Korošec

— Radičevski agitatorji v Sloveniji. Medtem ko se obrača Radič na voditelje opozicijskega bloka zaradi zapora, v katerega ga je poslal P.-P. režim, so preplavili njegovi agitatorji Slovenijo, da z najabotnejšimi namigavanji skušajo premetiti ljudi, da bi Slovenci v Sloveniji volili Radičev stranko. Mi ne bomo navajali z ozirom na teror in nasilja pod sedanjo vlado, s čim da ti agenti Radičevi agilirajo v Sloveniji, naivni pa so dovolj, da mislijo, da bo slovensko ljudstvo v svoji borbi za svojo samostojnost v okviru te države šlo pod Radičevno komando. 83 Radičevih političnih agentov je prišlo v Slovenijo, je dejal včeraj en tak Radičev agitator nemu našemu možu, misleč, da je Radičev pristaša. Slovenci, pokličite tem agitatorjem vrata s ponosno voljo, da nečemo biti nikomur hlapeci, ampak svoji gospodarji na svoji zemlji.

— Poziv vpkokojenim železniškim provizijskim, mišočinarjem, nezgodnim rentnikom in vlevam! Pozivamo Vas, da takoj oddaste svoje slike vašim gospodarjem postajenačelnikom, da dobite legitimacije za režijsko vožnjo. Slike naj gospodje postajenačelniki odpošljejo na direkcijo. Obvestite vse prizadete, da ne bo imela direkcija kakor tudi postajenačelniki prevelikih stitnosti z vašimi zamudami. V Ljubljani stanujoči naj oddajo svoje slike v pisarni za legitimacije kakor po navadi. — Predsedstvo društva železniških vpkokojencev.

Skrinjica SLS na Štajerskem je

1.

Nosilec kandidatne liste:

Dr. Anton Korošec

Š Smrtna kosa. V Ptujju je umrl lastnik tiskarne Viljem Blanke. V njegovi tiskarni se je dolgo vrsto let tiskal znani nemškutarški list »Štajerc«.

Š Pasja kuga v Ptujju. V Ptujju in okolici je zadnji teden poginilo več psov vsled kuge, o kateri se pa ne ve natančno, kaka bolezen ravno je. Kuga se zelo širi in jo bo mogoče le z energičnimi in ostrimi oblastvenimi ukrepi ustaviti in zatreti.

Š Soltava. Okrajni glavar je ukinil tukajšnjo brezalkoholno gostilno, ki jo je imela v oskrbi kmet. nak. in prod. zadruga. Gostilna je bila edina v celem okolišju okrajnega glavarstva. To v vednost treznim obiskovalcem Soltave in njenih planin.

Iz Ljubljane.

Skrinjica SLS v Ljubljani je

4.

Kandidat:

Dr. Anton Korošec

Namestnik:

Franc Terseglav

Ij Sijajen shod demokratske stranke v Ljubljani. Včeraj zvečer je imela demokratska stranka v Ljubljani tri shode. Mi, ki smo reveži, ne moremo pošiljati na vsak shod svojega posebnega poročevalca. Prilika pa je našla, da je bil naš somišljenik na demokratskem shodu pri Košaku, ali kakor se po starem pravi, »beim Ferlinz« Gospodje so šli seveda v salon, kakor se za gospode spodobi, ker tja med mesarje, ki v prvi sobi celo popoldne kvartajo tak navaden »marjaš«, gospodje ne gredo. Shod je počastil tudi mestni gerent g. dr. Dinko Puc, ki je govoril med drugim tako: »Gospodje jaz ne vem, kaj bi rekli na vse to, kar se dogaja, ampak to je škandal in sramota za vse, ki so demokratje. Gospodje To, kar danes delajo z zaplembami časopisov, to ne gre kar tako! Naj plenijo »Domoljuba« ali pa »Jutro«, to je vseeno,« je rekli g. dr. Puc, »mene je tega sram! Poglejte gospodje, jaz sem bil tudi vseučiliščnik na Dunaju, pa smo se vedno borili kot mladi in navdušeni naprednjaki in svobodoljubni ljudje za svobodo štampe. Mi smo bili vedno za svobodo štampe (klic: Kaj je pa štampa?). Dr. Puc: štampa, to so cajtenge, če že drugače ne zastopite, to so cajtenge. Mi smo bili vedno za to, da se vse svobodno tiska in svobodno govori. Ali se danes lahko svobodno govori in piše? Gospodje! Vi vsi veste, da se danes ne sme svobodno govoriti in pisati že celo nel To je satan, ker znajo pri nas vsi ljudje že bratiti To je škandal in sramota! Ampak ker je to že tako, da znajo vsi ljudje brati in pisati, vam pa povem kot naprednjak in svobodnjak, da je to navaden škandal! To je škandal in sramota čez vse skandale in vse sramote! Zakaj naj hlapi in deklet berejo? Pominke naj pomivajo taki ljudje, da ne bodo prasci bolni! Ampak če že govorim o svobodi, zakaj je svoboda? Svoboda je za to, da vsi ljudje lahko povedo, kaj mislijo. Tega pa ljudje ne smejo povedati, ker ljudje so buteljni. Samo mi, ki smo demokratje, smemo povedati, kar mislimo, drugi pa ne, kajti mi smo demokratje in svobodni ljudje in za svobodo govora in tiska, seveda samo za svobodo naše štampa in naše štampe. Kaj bodo govorili oni drugi, ki so vsi skupaj »deutsch-liberal« und »verfassungstreu«? To ne gre! Also mi smo vsi demokratje in za popolno svobodo tiska in govora, kajne, gospodje? — Viharno odobravnje je sledilo tem besedam od strani gospodov starih bojevnikov za resnične napredne ideje in za pravo svobodo in shod se je zaključil z viharnimi vzkliki: »Živijo dr. Puc! Živela resnična demokracija! Živela svoboda tiska! Živijo Košak! Proč z dr. Mohoričem! Ven z Žerjavom!«

Ij Tepeni Luka Jelenc. Kakor smo že poročali, se je nedeljskih orjunskih divjaštev poleg »inženirja« Kranjca najbolj navdušeno udeleževal predsednik UJU Luka Jelenc. Kakor izveva naknadno, je prvi del zaslužnega in iskanega plačila v obliki mastnih klofut dobil že na shodu samem, a tudi drugi del, upamo, ne izostane, kajti tudi za upokojenega učitelja velja še marsikak paragraf službene pragmatike.

Ij Orjunsko-napredni blok ima prihodnje dni v Ljubljani svoj »manifestacijski« shod. Konstatiramo, da niti ob tej priliki ne upa stopiti pred Ljubljance minister za šume in rude dr. Gregor Žerjav.

Ij Z ozirom na novice »Izpred Uniona v nedeljo«, ki je bila priobčena v včerajšnji številki našega lista, da je neki gospod z dolgo brado, ki je »mendac« v službi v Mestni zastavljalnici, klical »Na gavage s Korošcem« izveva, da je gospod Rudolf Est, na katerega bi bil kdo utegnil misliti, bil v nedeljo iz Ljubljane sploh odsoten, ker je bil na shodih bloka bratskega sporazuma v kočevskem okraju. Sploh je g. Est znan pristaš NSS. Doletni gospod z dolgo brado, ki se je v nedeljo pred Uniomom vsajal, je nekdo drugi, ki je tudi precej znan po Ljubljani, a ga je naš poročevalac zamenjal. Ime tega gospoda, državladnika, ki je tako navdušeno vzkliknil: »Na gavage s Korošcem«, nam je točno znano, ker so nam ga včeraj označile priče, ki so ga slišale.

Ij Poveljnik orožniške čete, ki je v nedeljo pred Uniomom in v Unionu delala red tako, kakor smo v včerajšnji številki poročali, ni bil g. major Schmidt, ki je prestavljen že od jeseni v Čuprijo, ampak stotnik Dequal. Zamenjal je naš poročevalac Dequala s

Schmidtom zaradi njune izredno velike podobnosti.

Ij »Neprekidne« volitve. V Ljubljani je dal po jugoslovansko nalepiti ali po ljubljansko napopati gospod veliki gerent ljubljanske mestne občine g. dr. Dinko Puc plakate, v katerih opozarja ljubljanske volivce, da se vrše volitve za ljubljanski občinski svet »neprekidno« od — do. Kaj se pravi »neprekidno«? Pri nas kidajo ljudje gnoj. Ali bodo ljubljanski občani kidali na dan občinskih volitev gnoj? Pri nas bi rekli, da lahko ljudje volijo brez presledka od — do. Ali če že hočete, brez odmora od — do. Ali pa brez pavze od — do. Ali pa brez kosila od — do. Ampak »neprekidno«? Ali je demokratov v Ljubljani res že toliko, da jih bo treba kar z gnojnimi vilami?

Ij Med Orjunci, ki so razbijali v nedeljo v Unionu in pred Uniomom, so opazili zlasti Krmptiča mladšega iz Vira pri Domžalah. Zelo se je odlikoval, kakor pravijo, ne vemo pa, kaj bo reklo sodišče, kadar se bo z ostalimi junaki tega dne moral zagovarjati zaradi

Dopisi.

»Velikašeni« shod narodnega bloka v Jaršah pri Domžalah. V nedeljo 1. febr. je nekaj gospodov, med njimi dr. Karba in g. Kokalj, privleklo iz Kamnika na štirih avtomobilih narodni ploh v našo občino. Spremljala sta jih dva orjunca-pretepača iz Radomelj, katerih revolverje Jaršani in kamniška sodnija že poznamo iz oktobra 1924. Postavili so ta narodni ploh v gostilno g. Korošca na Rodici, kjer ga je že nestrpno čakalo par Žerjavovcev in cela vrsta pristašev SLS, oboroženi z vabili, katera so dobili po pošti. Lice narodnega ploha v osebi dr. Karbe nas je smehljaje pozdravljalo, misleč, da smo njegovi pristaši. Ker pa je bilo vse tiho, je tudi njemu postalo tesno pri srcu. Zborovanje se začne; eden izmed naših takoj predlaga, da se izvoli predsednik, pa g. dr. iz Kamnika so ga kar s seboj pripeljali v osebi novo-pečenega Žerjavovca, g. župana iz Jarš. Ker pa zborovalci to napredno ničlo že poznajo, so mu kar pustili to veliko čast, dobro vedoč, da če jim besede ne da, jo bodo sami vzeli. Nato da »velikašni« predsednik besedo dr. Karbi, ki nam je po svoje orisal zgodovino Jugoslavije, katero pa mi že bolje in drugače poznamo iz lastnih doživljanj. Ko je prišel govornik do strašnih davkov, katere nam je bila baje naložila Davidovičeva vlada, se oglasi naš mož: »Nas ne brigejo davki, katere naj bi nam bil kdo naložil, ampak tisti, katere ste nam vi naložili in katere sedaj plačujemo.« To je povzročilo ogenj v strehi in g. doktor ni prišel več do pametne besede. Da se odpočije in pride k zavesti, je predsednik dal besedo g. Kokalju. Ta nam je pa orisal zgodovino svoje kovačnice od vojske sem do sedaj. Ko pa je začel govoriti o prižnici in spovednici, so mu zborovalci vzeli besedo brez dovoljenja predsednika. Nato so poslali narodni ploh naprej v Domžale; (Ojoj!) in v Ihan. (Ojoj! Ojoj!) Zbogom, g. dr. Karba! Vaša lekarna nima zdravila za ubogi narodni ploh, umri bo, zbogom g. Kokalj! Naredite si nove podkve, drugače še do 8. februarja ne boste privlekli narodnega ploha. Zbogom g. jarški župan! Obzalujemo, da se vam nameravana elektrarna ni posrečila, bi vsaj videli, da vam narodni blok ne bo prinesel zaželjene časti. Obzalujemo, da niste ustanovili nameravanega gasilskega društva, bi vsaj ne bili tako do tal pogoreli! Vi pa, prijatelj SLS, dobro ste se obnesli! Na svidenje 8. februarja v Radomljah pri 1. skrinjici!

Žerjavu ni nobena stvar sveta. Gasilci, ki so bili pravkar odlikovani radi svojega dela na človekoljubnem polju, dobivajo od ministra dr. Žerjava naslednje čestitko: »Minister šum in rudnikov. Veselospoštovani gospodi! Prijatno dolžnost mi je sporočiti vam, da je Nj. Velikašnost Kralj Aleksander I. blagovolil odlikovati vas za Vaše zasluge na človekoljubnem in narodnem polju s srebrno medaljo za državljanske zasluge. Ko vam to sporočam, izreklam vam iskrene čestitke k najvišjemu priznanju želeč vam tudi nadalje čim največ uspeha v Vašem lepem delu v prid našemu narodu. Minister šum in rud dr. Žerjav l. r. Ljubljana, 26. januarja 1926.« — S svojo čestitko je dr. Žerjav pokazal, da je on tisti, ki mu niti odlikovanja, podeljena z najvišjega mesta za človekoljubno delo, niso dovolj sveta, da bi jih ne potegnili v vsakdanji politični metež. Možem, ki so bili odlikovani in pripadajo različnim strankam, pravimo: Veselite se svojih odlikovanj, nosite jih s ponosom, ker ste jih zaslužili in od kralja sprajeli. Ne dopustite pa, da bi jih kdo politično izkoriščal v svoje strankarske agitacijske namene. Ko ste vršili svoje človekoljubno delo, niste nikdar vprašali nesrečnika, ki vas je potreboval, kakšnega političnega prepričanja je. Videli ste njegovo hišo v plamenu in ste mu priskočili z nevarnostjo za svoje lastno življenje na pomoč. Zato tudi nima nihče pravice zahtevati od vas, da pripisujete za to visoko odlikovanje zasluge njemu in mu zato morebiti daste 8. februarja svoje kroglice!

Iz Ribniške doline. V naši ribniški dolini težko pričakujemo 8. februarja. Veselimo se tega dne, ki bo naš dan, ko bomo odločali mi, oziroma ljudska volja. Kroglice bodo šle vse v 1. skrinjico! Gospodje nasprotniki, nič dobrega za vas ne pričakujte, ker ravno v naši dolini je kader SLS, na čelu mu pa stoji naš kandidat g. Karel Škulji! Ali bi smeli

cele kopice težkih zločinov, ki so jih »nacionalisti« ta dan zagrešili. Kajti prišel bo dan, ko bo justica prišla vse, ki se zdaj pod zaščito znanega Mefistofela čutijo popolnoma varne pred zakonom.

Ij Poročil se je v frančiškanski cerkvi g. Srečko Trampuš, posestnik iz Seničice pri Medvodah z gđ. Anico Marinček, hčerko veleposestnika in lesnega trgovca iz Gorjuše pri Domžalah. Obilo sreče!

Ij Preselitev urada. Inspektor ministrstva za narodno zdravje v Ljubljani se je preselil z uradom iz bivšega deželnega dvorca na Kongresnem trgu na Ambrožev trg št. 7, I. nadstropje.

Ij Opozarjamo na inserat tvrdke A. Sinkovec, nasl. K. Soss v Ljubljani.

Elite zabave

in druge boljše zabave zahtevajo smoking-frac, ki ga lahko po najmodernejšem kroju iz finega angl. sukna in po zelo nizkih cenah dobite pri tvrdki DRAGO SCHWAB — Ljubljana.

rešetarji krošnjari v Italijo, da ni g. Škulja? In vprašamo vas glede Avstrije, kam boste šli z vašimi proročaji, ali ne k. g. Škulju, ki nam je vedno pomagal in nam bo. Ako bodo agitrali liberalci pri nas, vprašajte jih, kaj so storili za nas v naših krizah? Kdo nas je rešil? Samo g. Škulji! Vprašal sem jaz kot rešetar nekega bivšega g. poslanca z Dolenjske, kdo se je zanimal za našo obrt v parlamentu in rekel mi je, samo g. Škulji. Rekel je, akoravno je moj politični nasprotnik, toda kot poslancu mu moram dati vso čast. Zatorej, volivci-rešetarji, dne 8. februarja vsak na volišče in vsak v prvo skrinjico proti davčnim bremenom centralizma, za enakopravnost slovenskega naroda, za poštenje in sporazum med narodi, za blagor kmetskega ljudstva in nas kmetskih obrtnikov!

Raka. Priprave za sedanje volitve so naše nasprotnike popolnoma zmešale. Zlasti samostojneži in samostojni demokratje na deželi ne vedo, ne kod ne kam. Naš bivši vsemogočni raški župan Stribar je bil včasih eden prvih Pucljevcev, sedaj se blesti njegovo ime na kandidadni listi »Narodnega bloka«. Ze kot župan je moral predčasno v pokoj, sedaj se pa ponuja za poslanca v narodno skupščino! Narobe je pa graščak Drnovšek, prej navdušen demokrat, sedaj presedlal k Puclju in mu z vneto pomaga reševati potapljačico se barko in graditi že večkrat obljubljeni »ajzenponc«.

Selca. Radovednost pa taka. V nedeljo 25. t. m. je imel pri nas shod naš bivši poslanec Brodar. Otsal je tudi shod noči v Selcih in se je v gostilni, kjer je prenočil, pri večerji pogovarjal z gosti o politiki. Drugi dan so orožniki — seveda na povelje od zgoraj — vneto popraževali po hišah, kaj je govoril. Takega stikanja za poštenimi ljudmi ne pomnijo ljudje niti iz Heinovih časov. — Volivci v lokal. Odkar stoji društveni dom — in tega je že 16 let — so se vse volitve vršile v njem in je šlo vse v redu. Sedaj se pa okrajno glavarstvo kar naenkrat zavzema za to, da bodi volišče nameščeno v šoli, dasi bi morali čisto po nepotrebnem dati enemu razredu dva popoldneva šole prosta in klopi bi bilo treba znositi na prosto. Toda kaj pouk, kaj šolski interesi, še šolski upravitelj se zanje ne zavzame, ako gre za to, da se spravi volišče iz »klerikalnega« doma. Okrajno glavarstvo se v tej najnovejši zagati, ki so jo stuhtali naši liberalci, še ni odločilo. — Voliven shod okr. glavarja. O tem shodu je »Slovenec« že poročal. Po shodu je prišel v gostilno odločen liberalec Klemenčič, ki ga je tudi tudi Mihelčič, blokaški aranžer, povabil na shod. Takoj pri vходу se je začel hudovali, zakaj glavar sklicuje take shode. »Tudi pred dvema letoma,« tako je klical, »so nas občinske moke klicali v Kranj. Mislili smo, da nas vabi Baltič, ker hoče naldoniti občini kako podporo radi povodnji, pa nam je le držal političen shod. Stroške pa smo morali sami nositi.« Klemenčičevo zavabiljanje je Mihelčič hitro sporočil okr. glavarju, ki je poldical Klemenčiča k sebi. Kakšne je moral Klemenčič tam slišati, ne vemo, prišel je pa domov sila slabe volje in pravil vsakemu, kdor ga je hotel poslušati, da s takimi h... ne gre volit.

Iz Brusnic.

Kako radi nas imajo naši nasprotniki sedaj pred volitvami, se vidi iz tega, ker smo imeli dne 2. februarja, t. j. na svečnico, kar dva zaupna shoda njihovih strank. Takoj zjutraj po maši so imeli shod samostojneži pri bivšem županu Gregorju Rajerju. Govornik je govoril zelo sladko na dušo svojim poslušalcem, kar je pa napravilo veselje samo nekaterim zabavljačem čez SLS, ki gledajo samo na svojo osebno čast in katerih noče nihče več upoštevati. Ker so pri občinskih volitvah propadli, zato so spet začeli reševati pozabljeno slabostojno stranko v nadi, da jih bo ona rešila njihove popolne pozabljivosti. Posebno oče Bele, bivši vahtar samostojne škatlje, so bili izredno veseli. — Popoldan ob treh pa smo imeli shod radikalne stranke pri fosp. Martinu Lenarčiču, na katerega so prišli loviti kroglice sam bivši gospod minister Zupančič, kateri je nas tako povijal, da naj Bogu zahvalimo, da ga vidimo. Sicer smo pa bili Brusničani tega gospoda prav iz srca veselji. Kajti kakor znano Brusničani radi vince pijemo, ta gospod so pa dali za nijačo, tako da je še celo pristašem SLS, katerih večina je bila navzoča, roskakovalo srce od veselja. Zato najpčpa

hvala bivšemu policaju P., da ga nam je prišal, in se pripravimo še za kaj takih, ker Brusničani ga bodo popili magari če da za sto litrov. Sicer pa poznamo tudi njega, kako je bil v policijski službi kmečkim ženicam naklonjen.

Tovariši Brusničani, iz vsega tega lahko sklepate, kako važne so volitve in koliko je našim nasprotnikom na tem, da bi oslabil SLS, katera edina se bori za pravice in obstoj slovenskega naroda. Zato pa se ne dajte varati kakor svojčas zgovornim ustom gosp. Puclja, katerega smo tudi hodili z veseljem poslušati v Novo mesto, v plačilo za to smo pa prešli centralizem. Zato bo vsak zaveden Brusničan, ki loče sebi dobro in vsem Slovincem, vrzel kroglice v prvo skrinjico.

SV. GREGOR.

Kakor povod šrom naše domovine, s krvjo naših dedov poškopljene, s solzami naših mater prepojene, vedno mile in drage nam majke Slovenije, se tudi mi njeni, do groba zvesto jo ljubeči sinovi — Gregorci, pripravljamo na boj, ki se ima biti 8. februarja za njene lepše dneve. Tiho, brez vsakih šumnih vnanjih priprav se naša srca vežejo v bratski ljubavi za enoten nastop, ko nas bodo pozvala domovina, da z volivnimi kroglicami odločimo njeno in našo usodo. Naša fronta se jača od dne do dne pod vplivom težkih razmer, ki so odprle oči slednjemu sinu našega naroda. Uskoki, ki so prej »samostojno« ozahovali za nosilec zelenega praporja v Sloveniji, kateremu je danes »zastava sirta, skrhana meč« in nosi le še »drog vihtič«, se trumoma vračajo v naš tabor. Ista kruta usoda pa se bliža tudi tistim, katerih prapor danes že vihra, katerih iz nasilja kovani meč se bliska, ne bo držal ostrine, kakor nas uči zgodovina.

Pri nas vrše najuspešnejšo agitacijo za SLS žerjavi, ki se vrljub zimi od časa do časa vračajo iz juga v Slovenijo cekine kavsat, obenem so pa še po »Domoljubu« kavsnili, kar jim bo pa najbrž zelo oviralo prebavo, ker se z »Domoljubom« vred kavsnili v desetisoče slovenskih src. E, presenetil nas pa ta naskok, ki ni ne prvi in ne poslednji, ni prav nič, ker smo ga že dolgo pričakovali.

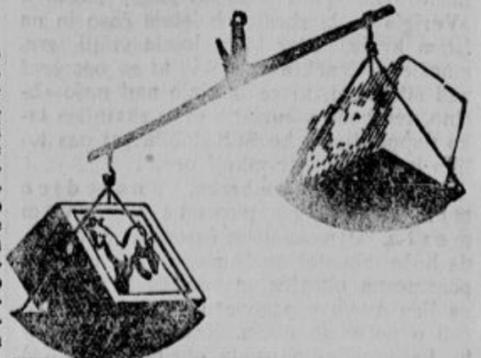
V hladni samozavesti in trdi odločnosti sicer molčimo in trpimo, ker nam zdravi razum polaga prst na usta, da ne izječimo vse boli in gnjeva, ki poraja v naših srcih srd, ki bo 8. februarja vzplamtel šrom domovine v en sam mogočen kres svobode, v en sam vrisk veselja, ko bodo vstali naši Matiji Gubci, povedali naše misli in čute naših src, ter z uma svitlim mečem udarili po skruniteljih naše svete domovine ter jo očistili madežev raz njeno lepo lice.

Da gospod Korošec, Vi ste naš novi Matija Gubec, simbol naše ljubezni in trdna neomajna skela, na katero zidamo svoje upe in nade, v trdni zavesti, da v tem znamenju zmagamo. Saj danes to že ptičice nam žvrgolje, to hribi naši govorci, lesovi naši to šume, dolince naše to golče, potoki vsi to žubore, z obrazov ljudskih bere se. Na dan volitev bomo dokazali mi slovenski fantje in mošje »Jutru«, da smo politično in kulturno zreli, ko bomo s kroglicami napolnili samo prvo skrinjico, v vseh drugih pa pustili pajka, ki naj priča klevetnikom našega naroda, da smo narod poštenjakov, da smo narod zrelih mož — Bog živ!

ZIRI.

Predzadnja nedeljo smo imeli tudi pri nas shod Narodnega bloka. Prišel je Žerjav v spremstvu kandidata za logaški okraj dr. Kramerja. K sprejemu se bili vabljivi vsi tukajšnji uradi, kakor se spodobi za ministra brez ljudske volje. Očeljalno s ose udeležili tudi sprejema bivši samostojni kolovodje, prav kakor večera četira bežja zapoved, da spoutjo očeta, in naši samostojni se pač dobro zavedajo, da je pravi njih dušerni oče dr. Žerjav. — Shoda so se udeležili pristaši vseh strank, radovedni, kaj bode povedal g. minister. Toda zmotili se se udeležili sprejema tudi bivši samostojni kolovodniki obrvene lahi. Svojo onemogo jejo sta znašla tudi na osebe našega prezvišenega knozokla, obenem pa goverila o velikem spoštovanju do vere in cerkve. Potemtakem bi človek s navadno pametjo mislil, da ti ljudje samo iz svetega spoštovanja do vere in cerkve ne prestopajo cerkvenega praga. Značilno je, da sta se upala governika napasti bivšega telecniškega ministra g. Sušnika radi njegove nameravane akcije za pocenitev hanatske moke, ki prihaja v Slovenijo. Ali se nista zavedala, da imata pred seboj ljudi, ki so odvisni od nakupa življanskih potrebščin. In prav sedaj kruto občutimo pocrabljenost moke. Ali pa sta mislila, da smo Žirevci take kratkovidni, da jih bomo volili iz hvalečnosti, ker je njihova stranka preprečila Sušnikovo akcijo za pocenitev moka. S tem je bil očeljal del shoda Narodnega ploha končan. — Ogromna večina Žirevcev pa dne 8. februarja odda svoje kroglice v prvo skrinjico SLS, ki je edina prava zastopnica našega slovenskega ljudstva in njihovih pravic. Stranko pa, ki hoče priti na evrije z nasiljem, ne bomo volili. Nam je še dobro v spominu, s kakimim nasiljem je nastopala Orjuna tudi pri nas. Mi smo proti vsakemu nasilju, pa naj že pride odkoder koli. Mi hočemo, da se spoštuje zakon, red in pravica. — Pa tudi iz gospodarskega stališča odklanjamo Narodni ploh, ker ti ljudje se pri občinskem gospodarstvu pokazali, da jim j ljudski blagor devota briga, pač pa njihov lastn

PRISPEVAJTE ZA LJUDSKI SKLAD

MILO „GAZELA“ ODEHTA PO SVOJI IZBORNI KAKOVOSTI vse manjvredne, cenejše iz elite. DOBITE GA V VSAKI TRGOVINI.

lep. Omenimo le, da so si Hirovski blokaži pridržali občinski lov zase za letnih 3000 kron, reči tri tisoč kron, dotim je neki drugi občan prostovoljno obljubil 40.000 kron, reči štirideset tisoč kron. In tako stranko naj bi mi volili! Nikdar! Zato vsi do zadnjega moža na voliče ter vzrmo kroglice v prvo skrinjico.

KRSKO.

Jako razveselili smo se Zerjavovih kandidatur, ker Joškota in Lojzeta Pisariča s Rake vsi prav dobro poznamo. Krški župan Joško je prekomed in prepamet, da bi kaj agitiral, Lojze Pisarič pa je še mlad in zato mu polnokrvna šilica vendarle ne da miru. Ne srečna Semška cesta mu je edino agitacijsko sredstvo: »Sušnik je kriv, da se še ni preobrazil.« Mi pa povemo tistim voličem, ki se dajo bogati: »Ako bi bil v Krakem in na Raki župan sadnje dobo najbolj preprost hišar namesta Joškota in Lojzeta, bi bila cesta še v najlepšem redu. Kde more od Račanov zahtevati, naj več prispevajo za poldrug kilometer, kot bogati Kočevci za sedem? Tak sklep krških občinskih odbornikov je šel pod pisat tudi kandidat Lojze, ne da bi kot župan prej vprašal svoj odbor, ali mu vsaj v prvi seji razloži. Zato je pa tudi zavrelo med opozicijo (odborniki Kmetke Zveze), ki je bila v manjšini, da ga tudi njegovi volkovi niso mogli obdržati. — Koliko koristita kmetom obo krški hranilnici, v katerih je menda kmečkoga denarja vloženega v slovenskega, največ pa 5 odstotkov, to je sadnjemu voliču dobro znano. — Manj pa je znano kmetom to, da mesto Krške najbolj je kmečke šulje. Petrazredna ljudska

in štirirazredna mešanska šola imate skupaj lemanj 300 učencev. Mešanska ima deset učnih mošt. Učencev prilaga največ preko Save. Ogromne šolske doklade plačuje v prvi vrsti krška občina, potem pa tudi vsi politični kraj. Koliko smisla imajo naši naprednjaki za kmečke koristi, o tem priča najbolj dejstvo, da so bile v našem kraju prodane lepe grašine: Turnška, Raka, Radolje. Liberalni prekupi so jih napol zastoj kupili in med kmeti drago razdelili; ni se pa našel med našimi magnati en mož, ki bi rekel: kupimo ene in ustanovimo kako kmetijsko šolo. — Pomanjkanje kapitala je vsled pasjelasbega gospodarstva vedno večje; toda naši liberalci, sedaj demokrate, imajo svoje milijone naložene v bankah, ali pa sami posejajo privatno po 15 do 20 odstotkov. Torej voliči! V nedeljo kroglice v njihovo skrinjico, v znamenje hvaležnosti in nadaljnega hlapčevanja liberalnim magnatom.

Priloga se PRVI SLOVENSKI ZAVOD Vzajemna zavarovalnica LJUBLJANA — DUNAJSKA CESTA 17 ki je edini te vrste! — Podružnice v CELJU, Breg št. 33 — ZAGREB, Haezelova ulica 12 — SARAJEVO, Korosčeva ulica 15 in v SPLITU, ulica XI. puka.

Gospodarsvo.

Kmetje — in osebna dohodnina.

Koliko jeze in kletvine povzročila med kmeti ob Božica semkaj dostavljanje novih »obvestil« za osebno dohodnino za davčno leto 1924, oziroma za dohodke v letu 1923.

Iz stare avstrijske postave se je povzelo, kar je ugodno državi, kar pa količkaj govori za davkoplačevalca, se nič ne spolnjuje, davčni nastavek se tirja od dohodkov, enakih pred vojno in po vojni skoraj isti, samo z raznimi pribitki povisan skoro za 100%, brez ozira na valuto. V letu 1914. je bilo za dohodek od 38—40 tisoč osebne dohodnine 1561 kron; približno toliko znese sedaj, s pribitki vred pa še enkrat toliko. Ali kedo ne ve, da 40 tisoč kron dohodka pred vojno je bilo bogastvo, sedaj pomeni malenkost. V l. 1914. se je začela dohodnina pobirati pri dohodku 1600 kron; če ta dohodek povečamo tedajni valuti primerno samo s 50 kratnim zneskom, bi se pravično smela začeti osebna dohodnina tedaj računati šele pri dohodku 80.000 kron. To je imela Davidovičeva vlada v načrtu, pa je morala po Zerjavovih spletkah preje odstopiti. Pa po »Uradnem listu« št. 11-1924 se je za davčno leto 1923 pobirala vže od minimalnega dohodka 5.200 kron; obeta se tedaj, da se bo pobirala v prihodnje šele pri znesku 20.000 kron, kar pa je še zmeraj mnogo prenizko.

Po §§ 173 in 174 bi se smela ali morala mnogim družinskim glavarjem, ki imajo velike družine, dohodnina znižati. In sicer če ima glavar razen svoje zakonske žene preskrbljevati več nego enega rodbinskega člana in njegovi dohodki ne presegajo 2400 kron, se zniža davčni postavek za vsacega nadaljnega člana za 1 stopnjo; če pa presegajo njegovi dohodki 2400 kron, toda ne 4800 kron, se pričinja znižavati davčni postavek šele pri tretjem rodbinskem udu in sicer tudi za eno stopnjo za vsakega udu. Razume se, da bi se morale premoženjske številke 2400 in 4800 kron valuti primerno zvišati sedaj na 100.000 in 200.000 kron; in potem bi bilo mnogo gospodarjev lahko deležnih olajšav po §§ 173 in 174. Pa kaj vidimo? Uradni list št. 111 iz l. 1924, ki je podal natančno statistiko o osebni dohodnini, ima sicer še rubriki: »Ugodnosti vsled upoštevanja družinskih razmer po § 173 in § 174« — pa spodaj so same črte, ki povedo, da se teh važnih paragrafov ni prav nič upoštevalo in se ni dohodnina iz navedenih razlogov nikomur znižala. To je torej uradno ugotovljeno! Zakaj se ni znižala? Tu se vidi, kako se izvršuje zakon prav v zasmeh davkoplačevalcem; kar kaj nese državni kasi, se z vsjo krutostjo izvaja — kar bi pa davkoplačevalce razbremenjalo, se pa prezira ali poljubno zasukava.

In če potem še omenimo osovražene zaupnike, ki vlečejo prijatelje venkaj, sovražnike pa tlačijo noter, se moramo spomniti na tiste sodbe starih časov, ko so sodniki z zakrinkanimi obrazi sodili svoje žrtve, da so lažje obdolženca uničili. Potem ni čuda, da pride venkaj taka pravica, da na isti vasi premožen gospodar ne plača ničesar; njegov sedem pa, s polomljenimi cimpri, s kopo otrok in s kopo dolgov pa plačuje tisočake poleg drugih davkov. Ako se ima to nadaljevati v taki meri kakor zadnje čase, mora ljudstvo izgubiti vsako vero, da je še kaj pravice na svetu. Najmanj, kar se mora zahtevati, je to, da se nezanesljive, ovađuše informacije po tako imenovanih izvedenih odpravljajo.

Po nekod jemljejo davčni organi za določitev kmetijskih dohodkov 90 kratni čisti katastralni prinos. Pride se tako z manjšimi sitnostmi in z večjo varnostjo do neke številke, ki je pa previsoka. Ali je živina, ali so prašiči 90 krat dražji kakor pred vojno? To je res — stroški (orodje, obleka, štacunovo blago itd.), ti se za 90

do 100krat večji kakor pred vojno; kar pa kmet prodaja — goveja živina, prašiči, bodo kmalu samo 40krat dražji kakor pred desetletjem.

Za tako ravnanje po davčnih oblastvih ne zvrčamo krivde le na uradnike, vsaj na vse in nižje uradnike ne; višji uradniki pa bi vendar morali upoštevati vse razmere v deželi in državi in ne prezreti, da prvotni osebno dohodninski zakon od daleč ni tak, kakor se sedaj izvaja.

Nujno potrebna je temeljita revizija vseh teh razmer. Mi govorimo tukaj samo o kmečkih posestnikih.

Za izključno zemljiška posestva naj se v Sloveniji do 1000 kron čistega katast. prinosa vsaka osebna dohodnina odpravi; kdor ima višji prinos, naj se mu približe za gotov procent višji zemljiški davek. Le tako pride kmalu do kacega miru in pravice. Saj plačuje kmet vže itak množino drugih davkov: za ceste, za šole, za okr. blagajno, za duhovnike in cerkovnike, za užitke »starim pri hiši«, za poljske čuvaje itd.

Ne govorimo nič o trgovcih in obrtnikih, od katerih bo precej uničenih po ogromnih dohodninah; za nje naj mislijo njihove stanovske organizacije. Kmetom mora biti cilj: vsaka osebna dohodnina proč!

Seveda prej moramo dobiti vlado, ki bo imela kaj smisla za ljudski blagor.

Dan 8. februar bo sodil tudi neznozne krivice pri osebni dohodnini.

Prilavite dreve za precepljanje.

Ni ga dandanes važnejšega sadjarškega opravila nego je precepljanje sadnega dreva. To je edino sredstvo, da se v doglednem času iznebimo teh neerečnih neštetihi sort, ki tako tlačijo dohodke iz sadjarstva. To je edina pot, ki nas privede do enotnega sadja za kupčijo, do obilnejšega in primernejšega pridelka in do večjega dohodka. Lahko trdimo, da niti polovica našega sadnega dreva ne ustreza današnjim zahtevam in neodpustno bi bilo, ko bi vse to mirno gledali, ko si lahko pomagamo.

Vsako delo pa ima le tedaj zaželjen uspeh, ako se vrši po nekem preudarku in načrtu. In za vsako večje in važnejše delo je treba nekih priprav.

Načrt: Določite, zaznamujte in preštejte vse tiste sadno drevje v svojem sadovnjaku, s katerim niste zadovoljni, ki pa je še sposobno za življenje in torej tudi za precepljanje. — Določite točno, koliko boste precepili letos, koliko drugo leto itd. Lotite se najprej jablan. Določite samo eno ali izjemoma dve sorti, ki jih boste cepili. Pri tem upoštevajte najprej kako dobro sorto, ki jo imate že v sadovnjaku in če ni nobene take, se odločite za tujo. — Izračunajte, koliko cepičev boste približno potrebovali za letošnje precepljanje. Preudarite, kje bi jih dobili najlažje in najbolj zanesljivo. Tak naj bo načrt.

Prilave: Ako sami ne znate ali ne morete cepiti, poiščite zanesljivega cepiljača. Zagotovite mu plačilo od vsake veje, ki jo bo precepil in ki se bo prišla. — Priskrbite si nemudoma cepiče. Če jih nimate doma, dobite jih kje v bližini, ali jih pa naročite iz zanesljivega vira. Kdor bo iskal cepičev šele takrat, ko bo drevje v mozgi, bo slabo opravil. — Prilavite si potrebne orodje, cepilno smolo in rafijevo liče. Za vse te potrebščine si priredite primerno posodo, ki jo bo cepiljač imel na drevesu. Vse to mora biti o pravem času pripravljeno, da je pri rokah, ko se precepljanje začne. Le tako gre delo dobro in hitro od rok.

Paznejše nego vse drugo je pa priprava v sadovnjaku. Drevje, ki je namenjeno za precepljanje, moramo namreč že sedaj pozimi, ko počiva, obžagati in veje pripraviti za precepljanje. To je važno

iz dveh vzrokov. Prvič si s tem precepljanje olajšamo in delo zelo pospešimo. Ko pride cepiljač pod drevo, ne utegne, da bi šele premišljal, kako bi drevo obžagal, katero vejo bi pustil daljšo, katero krajšo, katero bi popolnoma odstranil itd. Takrat je treba urnih krač zlezi na drevo in cepiti vejo za vejo, ki mora biti že pripravljena. Drugič je pa zimsko obžaganje važno tudi zaradi tega, da ohranimo drevesu snovi, ki jih ima v zalogi, in ki bi bile izgubljene, ko bi čakali do tje, ko jamo dreveje odganjati ali celo zeleneti.

Kako se drevo obžaga, je odvisno od njegove starosti in oblike. Čim mlajše je, tembolj v živo lahko skrajšamo veje in obratno. V splošnem pa velja pravilo, da je za življenje in zdravje precepljenega drevesa vedno bolje, ako mu pustimo nekoliko daljše veje, nego če ga preveč oskubemo. Vedno pa žagajmo tako, da bodo spodnje veje najdaljše, proti vrhu pa bolj in bolj kratke. Obžagani vrh mora imeti obliko piramide. Kolikor je več preveč, jih odžagajmo tik pri deblu. Na drevesu ne puščajmo nobene daljše veje cele, češ da bi jo precepili drugo leto. Vse veje, ki so pripravne za precepljanje, naj se skrajšajo naenkrat, nepotrebno pa naj se obenem in dosledno odstranijo. Kratkemu vejevju po rogljih, ki ostanejo za precepljanje, pa prizanašajmo kolikor mogoče, ker je prvo in morebiti tudi še drugo leto po cepitju jako potrebno, da dobi drevo čimveč zelenja (listov), ki mu ga izpočetka primanjkuje in brez katerega ne more živeti. Vsako vejo za precepljanje odžagajmo na takem kraju, kjer ima gladko kožo in če mogoče tam, kjer je obrnjena bolj na kvišku. Vodoravne ali celo navzdol viseče veje se težko precepljajo. Konce obžaganih vej bo na sveže in na gladko obrezal šele cepiljač tik preden jih bo precepil.

g Ljubljanski živalski sejem, 30. januarja 1925. Tudi na tem sejmu je bil dogovor obilen, kupčija pa slaba. Popolen zastoj v kupčiji ovira sedaj najbolj južno vreme, največ pa pomanjkanje denarja ob koncu meseca. Boljše kupčije je pričakovati šele prihodnji teden, nikakor pa ne na boljše cene. Le pitano blago se tudi sedaj lahko proda, vse drugo se pa le s težavo spravljva v denar. — Cene se v zadnjem tednu niso nič spremenile. Na tem sejmu so se plačevali za kg žive teže: volji rejeni 10.50 do 11.25 Din, volji za vprego 9 do 10 Din, krave rejene 7.75 do 8.25 Din, krave klobasariče 5.50 do 6.50 Din, teleta težja, debela 15 do 16 Din, teleta lažja 13.50 do 14 Din, prašiči špeharji 16 do 17 Din, prašiči peršutarji 13 do 14 Din, prašiči zaklani 17 do 18 Din, banaški špeharji 21.50 do 22 Din.

g Prašičji sejem v Mariboru 30. januarja 1925 je bil slabo obiskan od prodajalcev kakor tudi od kupecv, vsled tega tudi kupčija zelo sleba. Na sejmu je bilo pripravnih 56 prašičev in 1 koza. Cene so bile: Prašiči 7 do 9 tednov stari 172 do 212 Din, 3 do 4 mesece stari 625 do 700 Din, 8 do 10 mesecev stari 800 do 875 Din, 1 leto stari po 1375 do 1625 Din. Za kg žive teže se je plačevalo po 14.50 do 15 Din, kg mrtve teže 17.50 do 20 Din. Prodanih je bilo 34 komadov.

g Grazdni oves ali sabljar. Ta vrsta ovsu ima tako stisnjeno lat, da vise klaski le na jedno stran. Ta je bolj trpežen proti mrazu, ima debelejšo slamo, ne poleže tako hitro, manj podvržen proti rji in bolj rodovitno nego navadni oves. Ima proti temu tudi to prednost, da se bolj razraste, vsled svoje gostote uniči tudi plevel. Ima tudi to neugodno stran, da zahteva več solčne toplote, boljše zemljo in njegova slama je bolj debela. vsled česar za krmo manj vredna nego navadnega ovsu. Vendar se priporoča ga sejati na zaplevljene njive, ali tam, kjer se je bati poleganja pa tudi za zeleno krmo. Pri nas ga v splošnem malo sejejo, vendar bi v marsikaterih legah bolje uspeval nego navadni oves.

g Žagovna kot gnojilo. Naši živinorejci rabijo kot steljo večkrat žagovno, če jim primanjkuje druge vrste stelje. Naravno je, da je tak gnoj slabejši nego gnoj iz slame. V zemlji se slabše razkrajja nego drugi gnoj. Svež gnoj iz žagovne je vroč in zelo vpliva vodo. Najprimernejše se uporabi, če se kompostira, oziroma zmeša z drugim počasi se razkrajajočim gnojem ter napravi iz njega mešanec. Gotovo je, da svež gnoj iz žagovne škodljivo učinkuje na peščenih tleh, če se uporablja v navadnih množinah. Če je pa tak gnoj razkrojen, potem je za peščena tla izboren. V splošnem pa učinkuje najboljše gnoj iz žagovne na težkih ilovnatih zemljah. Če napravimo iz njega mešanec, potem ga zmešamo z apnom in drugim takimi snovmi, posebno pa z gnojnico. Če leži tako leto dni, je gotov in potem lahko razvozimo.

g Presajanje starejšega sadnega dreva. Mnogokrat nastane potreba, da moramo starejšo drevo presaditi, kar se pa izplača le tedaj, če je to res žlahtne vrste. Seveda moramo pri tem postopati previdno, da se drevo na novem prostoru res prime. Najprej mora biti luknja za korenine precej velika, da z lahkoto spravimo korenine

vanjo. Najboljše je pustiti okoli korenin nekaj zemlje, da se ne potrdijo drobne koreninice, ki srkajo hrano iz zemlje. Glavne korenine moramo skrajšati in njim primerno tudi veje drevesa; kajti če to opustimo, bi ostale korenine ne bile v stanu dovažati dovolj hrane in vode vejevju, vsled česar bi se drevo posušilo. Korenine, ki segajo v globino, se najbolj skrajšajo, dočim one, ki rastejo na stran, pustimo daljše, da dobi drevo trdnejšo podlago in več hrane iz okoliške zemlje. Na gnoj oziroma mešanec ne smemo pri tem pozabiti, da dobi drevo takoj zadostno hrano. Taka stara drevesa presajamo najrajše jeseni ali zgodaj sponladi.

g Gnojenje graha. Grah je sočivnica, ki zamore samo od sebe pridobiti si dušik iz zraka, in sicer potem dušičnatih bakterij. Vzlic temu je ta rastlina zelo hvaležna za šibko dušičnato gnojilo takoj ob začetku rasti, dokler se njegove korenine ne razvijejo dovolj krepko, da se že lahko hranijo z zračnim dušikom. Zato se pa koristna le taka gnojila, ki hitro učinkujejo: gnojnice, razredčena ali čilski soliter, na oral po 40 do 50 kg. Neobhodno potrebna so pa fosfatna gnojila, ki jih trosimo v obliki superfosfata na oral po 120 do 180 kg. Kjer primanjkuje v zemlji kalija, tam damo 80 do 100 kg kalijeve soli. Posebno koristno gnojilo pa je apno, ki ga grah brez dvoma najbolj čeri in najboljše poplača. Če v zemlji ni dovolj apna, vam noben grah tam ne bo uspeval. Apno se trosi pred setvijo in ga je dobro zmešati z zemljo; superfosfat in kalijevo sol isotakato, dočim damo gnojnico ali čilski soliter kakih 14 dni po setvi.

Borze.

Dne 3. februarja 1925.

DENAR.

Zagreb, Italija 2.5675—2.58.75 (2.5586 do 2.5586), London 204.50—207.50 (204.90 do 207.00), Newyork 61.16—62.16 (61—62), Pariz 3.3030—3.3530 (3.34—3.39), Praga 1.1210 1.8510 (1.8160—1.8480), Dunaj 0.0681 (0.0659 do 0.0879), Curih 11.85—11.95 (11.84—11.90).

Curih, Belgrad 8.3750 (8.45), Budimpešta 0.0072 (0.0072), Berlin 1.2340 (1.233), Italija 21.53 (21.65), London 24.82 (224.85), Newyork 518.10 (518.10), Pariz 26.03 (28.15), Praga 15.30 (15.40), Dunaj 0.0073 (0.0073). Bukarešt 2.08 (2.70), Sofija 3.7550 (3.75).

Dunaj, Belgrad 1148, Kodanj 12.655, London 340.000 Milan 2042, Newyork 70.033, Pariz 3337, Varšava 13.600. — Valute: dolarji 70.460, angleški funt 338.200, francoski frank 3580, lira 2920, dinar 1142, češkoslovaška krona 2084.

Praga. — Lira 41, Zagreb 55.12, Pariz 183.375, London 162.30, Newyork 33.80.

VREDNOSTNI PAPIRJI.

Ljubljana. 7 odstot. investicijsko posojilo iz leta 1921 65.50 (blago), 2 in pol odstot. drž. renta za vjino škodo 155—155 (zaklj. 155; današnji zaključki 7 odstot. rente so bili izvršeni s kuponom št. 1 vred), Celjska posojilnica, d. d., Celje 210—212 (zaklj. 210), Ljubljanska kreditna banka, Ljubljana 228 (denar), Merkantilna banka, Kočevje 124—128, Prva hrvaška štedionica, Zagreb 895—900, Slavenska banka, Zagreb 80 (blago), Strojne tovarne in livarne, Ljubljana 147 (blago), Trbovelj. premogokopna družba, Ljubljana 408 (blago), Združene papirnice Vevče 100 (denar), »Split«, anon. družba za cement Portland, Split 1385 (blago), Stavbna družba d. d., Ljubljana 280—290, 4 in pol odstot. kom. zadolžnice Kranjske dež. banke 89 (blago).

Zagreb. Hrvaška eskomptna banka, Zagreb 106.50—107, Hrv. sveopća kreditna banka, Zagreb 118, Hrv. slav. zem. hipot. banka, Zagreb 69.50—60.50, Ljubljanska Kreditna banka, tu 235, Jugoslavenska banka, Zagreb 104, Prva hrvaška štedionica, Zagreb 800 do 895, Slavenska banka, Zagreb 75, Dioničko društvo za eksploatacijo drva, Zagreb 60, Hrv. slav. d. d. za ind. šečera, Osijek 730 do 750, Našica 39—42.50, Gutman 670, Slavonija 53 do 50.50, Trboveljska premogokopna družba, tu 390—415, Vojna odkodnina 129—130, 7 odstot. drž. inv. posojilo 64—65.50.

Dunaj. Alpine 416.000, Greinzig 139.000, Kranjska industrijska družba 790.000, Trboveljska družba 463.000, Hrvaška eskomptna banka 150.000, Jugoslavenska banka 20.000, Hrvatsko-slav. dežel. hip. banka 67.000, Avstrijske tvornice za dušik 150.000, Gutmann 755.000, 897.000, Slavonija 64.500.

BLAGO.

Ljubljana. Les: Javorjevi plohi od 2 do 4 m dolž., od 20—40 cm, media 27, neobrobljeni, fco meja 1200 (blago), bukovi plohi, 45, 50, 55 mm, od 2.25 m dolžine naprej, fco meja 500 (denar), smrekove deske, 20, 25, 30 in 50 mm, monte, fco meja 590 (blago), lipovi krliji, od 25 cm prem. naprej, od 3 m dolž., fco naklad. postaja 1 vag. 400—420 (zaklj. 400), bukova drva, sept. sečena, 1 m dolž., fco nakladalna postaja 2 vag 20—21 (zaklj. 20). Žito in poljski pridelki: pšenica domača, fco Ljubljana 475 (denar), koruza nova, dobavitev februar, fco Postojna trans. 2 vag. 275—275 (zaklj. 275), koruza nova, dobavitev marec, fco Postojna trans. 299 (blago), koruza nova, dobavitev april, fco Postojna trans 300 (blago), oves srbski, par. Ljubljana 330 (blago). — Stročnice.

sa daje: fižol ribničan, b-n, Ico Postojna trans. 300 (denar).

Novi Sad. Pšenica 490-495, koruza 212 215, moka bazis 695-700, otrobi 190. Polžaj miren.

Chicago, 2. febr. Pšenica za maj 210.25, za julij 196.36, za september 155.60, koruza za maj 134.84, za julij 136.50, za september 136.84.

Našim gospodinjam.

PRVE KALI SOVRAŠTVA.

Prve čase, mesece in leta obdaja mati svojega otroka s prav posebno ljubeznijo. Saj pa je tudi neobgljenček tako zelo potreben njene ljubezni in njegova vsestranska nezmožnost izživlje nekako sočutje in usmiljenje njegove okolice. Vsakdo varuje otroka, celo tujega otroka, da se mu kaj hudega ne pripeti. Ko pa začne otrok razmišljati opazovati svojo okolico, zapazi marsikaj, kar ga osupne. Z začudenjem, pogosto z nemirno si ustvarja novo sliko o svoji okolici, ki jo je doslej poznal le z lepe in dobre strani. Ta pa ne ostane le sama v otroku, pridružijo se ji še druge in se med sabo dopolnjujejo, pa tudi zbuja v njem nova, doslej neznan čustva. Vse to ga privede do kritičnega opazovanja in presojanja ljudi in okolice. Znano pa je, da ima otrok že nekak čut v sebi, da ve, kdo mu je dober in kdo ne. Zaboli ga, ko si je prvič svest, da ga kdo zasmehuje. Še bolj ga zaboli in žali, če ga kdo javno sramoti in zasmehuje, n. pr. zaradi katerekoli telesne napake. Vse zavre v njem in hoče se maščevati in bi se tudi maščeval, če bi se mogel; a ta zavest, da se ne more maščevati, mu gloda v srcu in čaka na priliko, ko bo to mogoče. Zlasti si dobro zapomni, če kdo krivično ravna z njim. Za onega pa, ki mu trajno ne dovoli priprostega in nedolžnega otroškega življenja, pa čuti mržnjo in odpor. Neprijazne in sovražne izjave o kakih osebi, ki jih tako pogosto sliši v družini, povzročijo v njem gnjev in nasprotstvo za ono osebo, četudi je ne pozna; vselej pa taki pogovori vsade v malo otrokovo srce kal sovraštva. — Znani pa so tudi mnogi smešni prizori, ki nastanejo pogosto, ako otrok v svoji pripravi, takoj pri prihodu tiste »obrane« in »razkavsanec« osebe izblekne vse, kar se je prej slabega govorilo o njej. In hinavsko zavijanje domačih pri tej priliki mu dá nove snovi za razmišljanje in tako si napravi o vsem čudno mnenje, ki povzroči velik prepad med njim in domačimi. Zasmehovanje, žalitve, izzivanje, zapeljevanje k neresnici povzročajo odpor, maščevalnost, sovraštvo; zastrupijo otrokovo notranjost, ga napravijo nezaupnega, neverjetnega, plahega, vsega zbeganelega samotarja, ki je že v svojih otroških letih starih.

Ako zapaziš, mati, pri svojem otroku katero izmed naštetih lastnosti, potem ne odlašaj! Z vsjo močjo, ki jo imaš do otroka, skušaj popraviti te škodljive vplive! Skušaj ga prepričati s primernimi zgledi iz življenja, ki jih otrok lahko razume, baš o nasprotnih lastnostih. Razloži mu, da marsikatera žalitev ni bila premišljena, da ni imela hudobnega namena; da je ta ali oni pri tem mislil drugače.

Posebno pa ga pouči o tem, da je sovražstvo grešno. Ob primerni priliki mu — seveda ne v pridigarskem tonu — postavi pred oči Kristusa, ki na vse žalitve, zasmehovanje in zasramovanje ves čas svojega grozovitega trpljenja ni odprl ust v svojo obrambo, odprl pa jih je tedaj, ko je molil za svoje sovražniki: »Oče odpusti jim, saj ne vedo, kaj delajo!«

LASTNOSTI GOSPODINJE.

A ne samo v veži, sobi, kuhinji in drugih prostorih mora vladati red, temveč tudi v omarah za obleko in perilo je neobhodno potreba reda, spretno roke, da vse lepo urvsti. Obleka, ki se spravi v omare, mora biti osušena, to se pravi, vselej skrtučena, četudi ni videti veliko prahu na njej. Prah razje barvo in obleka se prezgodaj pokvari, če je ne bo gospodinja varovala in snažila. Ob dežju in gredem vremenu se obleka zmoci in zablati. Tako obleko je treba najprej dobro posušiti in potem zmenicati, da se vse blato in druga nesnaža popolnoma odstrani. Šele potem

Žene in dekleta, skrbite, da pojdejo vsi volivci v družini gotovo volit!

se spravi v omare. To delo se bogato plača, ker mokro spravljen obleka splesni in blato razje barvo in nitke. Taka obleka ni več za »boljšo«, ker je lisasta in ker se plesnoba ne odstrani zlahka. To velja seveda za volnene obleke. Vsakdanje obleke, ki so iz kotenine, kamrika, bombaža ali platna, se morajo vselej oprati, kadar so blatne, mokre in umazane. Na ta način se privarčuje veliko obleke. Ne tista, ki jo kupuje, pač pa tista, ki jo zna varčevati, ima obleko. In varčevanje pri sedanjih draginji je tudi za tiste potrebno, ki imajo kaj pod palcem.

Pomniti je tudi dobro, da se mora obleka najmanj enkrat na leto presušiti na solncu. Pravijo, da je najboljšje med šmarinimi mašami, to je med Velikim in Malim šmarinom.

V omarah pa mora biti obleka pravilno obešana. Kar se večkrat rabi, naj bo bolj spodaj, kar se pa le redko kdaj obleče, pa spodaj.

Ene vrste perilo mora biti skupaj lepo zloženo v predalih. Rjuhe, namizni prtji naj zavzemajo spodnje večje predale. Otrračice, prevleke za blazine naj bodo v drugi vrsti. Srajce, spodnje hlače, maje, moderci, žepni robci naj bodo pa spravljeni višje gori.

Po pranju perila je zelo važno, da se obleka pregleda, če je kaj raztrgana in če je le količkaj mogoče, naj se takoj zašije, ker majhna strganja se hitro zašije, dočim odlašanje pripravi do velikih lukenj, ki vzamejo petkrat toliko časa, kot pa če se sproti pošije. Da manjka pri srajcah gumbov, pri otročjih oblekah trakov in nedeljo, ko je treba obleči, je kriva zanikrost gospodinje. Koliko očitanja, prepira, jeze in besedičenja bi se prihranilo in izostalo, ako bi bila gospodinja redoljubna!

Pa pojdemo še naprej. Poglejmo, kje in kak red mora vladati v vsakem dobrem gospodinjstvu. Red za delo in pri delu. Koliko zlatega časa se prihrani baš pri prav izvrševanju dela. Vsak večer naj gospodinja sporazumno z družino napravi nekak program in načrt za delo prihodnjega dne. Veselje vlada pri delu, ki se vrši točno in zvrstoma po določenem načrtu. Rekli bi, da gre kakor po vrvi.

Red v hiši pa zabrani prav dostikrat veliko škodo in nesrečo. Kolikokrat se čuje in bere, da so otroci zažgali hišo in še več, ko so se igrali z vžgalicami. Ponesrečili so se, ko so prišli do orožja, ki ni bilo zanje. Da je red in da so stvari, ki niso za otroke, spravljenе tako, da so jim nedosežne, koliko nesreč, požarov in poškodovanj bi izostalo.

MIGLJAJI ZA GOSPODINJO.

Madeže od rje odstraniš iz perila, ako na madež kaneš limonine kisline in ponavljaj to toliko časa, da izgine. Čim strejši je madež, tem dalje časa ga je treba pustiti pod vplivom limonine kisline. Nazadnje izperi še z vodo, a brez mila, ker se limonina kislina in milo ne preneseta.

Črnilo iz tal moreš odpraviti, ako polito mesto poliješ z vodo razredčeno colno kislino (Salzgeist) in potem izmiješ s peskom, vodo ali lugom. — Ako je politega mnogo črnila, vlij v 1/2 l vode 60 g vitriolovega olja in s to raztopino polij umazano mesto, ki si ga pa prej pomočila z gorko vodo in nekaj peskom. Ako pustiš nekaj ur omenjeno zlitino na črnilnem ma-

dežu, lèta izgine, vendar moraš tla še parkrat izmisti s čisto vodo.

Plesnobe madeže odpravimo iz perila, ako zjutraj namočimo tisti kos perila z vodo in razgrnemo na solnce. To je pa seveda le v poletnem času mogoče, ko solnce močno pripeka. — Spomladi in jeseni pa na tale način: V vodi raztopimo žlico soli in žličico salmijakovih kapljic in s to raztopino pomočimo madež in izpostavimo na solnce. — Zopet druga pomoč je, če izperemo te madeže s prevrtim pinjenim ali kislim mlekom, ki ga, čisto vročega, vlijemo na tako perilo in dolgo pustimo v njem. Nazadnje izperemo z vodo in milom.

Zavtovo presno maslo zopet lahko rabimo in izgubi neprijetni okus, ako je precremo v plitvi ponvi na močnem ognju z nekaterimi kosi kruhove skorje.

Ako se spečeš ali opariš, prereži hitro krompir in položi razino na opečeno mesto; to hladi, manjša bolečina in preproči, da ti ne steče vodeni mehur. Čim večkrat položiš svežo razino na opekline, tem bolje. — Zelo priporočljivo je tudi, če pomazeš opečeno mesto z oljem ali z mlošč.

Smrekov duh je za zaprte prostore, posebno za bolniške sobe zelo prijeten, za na pljučih bolne celo polajšujoče sredstvo. — Na 1 l vrele vode vkaplaj žličico terpentinovnega olja in razširjal se bo najprijetnejši smrekov duh po sobi.

Vojaška obvestila.

Vprašanje: Letos sem bil potrjen na polni rok. Imam v najemu veliko posestvo v Srbiji. Ali bi me vojaška oblast oprostila, če vložim prošnjo?

Odgovor: Po vojaškem zakonu nimate pogojev za oprostitev. Pač pa imate v smislu čl. 49, točka 3 pravico do skrajšane roka.

Vprašanje: Letos sem bil potrjen na polni rok. Rojen sem 1904 in imam 1906 rojenega brata. Starši imajo posestvo in so vsled starosti nesposobni za delo. Ali bi mogel biti oproščen ali pa vsaj služiti skrajšani rok? J. Č. T.

Odgovor: Nimate pogojev niti za oprostitev niti za skrajšan rok in bi bila vsaka tozadevna prošnja brezuspešna.

Vprašanje: Moj edini brat, rojen 1892, je že 13 let v Ameriki. Oče je star 61 let in nesposoben za delo. Neposrednega davka plačujem 10 Din. Jaz sem rojen 1905. Ali imam do oprostite ali vsaj do skrajšane roka kako pravico? F. E. B.

Odgovor: Pravico do oprostite imate le, če je bil Vaš brat vsaj 5 let pred Vašim naborom odpravljen od hiše, kar morate dokazati s pravnoveljavnimi listinami. Pravico do skrajšane roka pa imate, če sta Vaš oče in brat služila polni rok, kar mo-

rate seveda dokazati z listinami, ki jih je priložiti prošnji.

Vprašanje: Oproščen sem vojaške službe do 1. avgusta 1925 in sem potrjen na dijaški rok. Ali bi mogel tudi prej nastopiti vojaško službo. Kam naj se obrnem?

Odgovor: Ako reflektirate na čast rezervnega častnika, morate z nastopom vojaške službe pač počakati do 1. avgusta 1925. Ako pa ne reflektirate na to čast, se pa obrnite na komando pristojnega vojne-ga krožja.

Vprašanje: Potrjen sem za 24 mesecev. Sedaj pa se mi je pripetila nesreča in sem si zlomil nogo. Ali bom sedaj oproščen vojaške službe?

Odgovor: Če ste nesposoben, se razume, da boste oproščeni. O priliki nastopa vojaške službe boste zdravniško preiskani, nakar boste v slučaju nesposobnosti takoj odpušteni.

O, kako prijetno! vzklikne vsakdo, kdor je enkrat poizkusil ELSA-MILA v obliki steklenic. Fellerjeva Elsa-mila so prava mila lepote elegantni ženi, kakor tudi mila zdravja vsakemu pametnemu možu! Pri uporabi so jako štedljive, radi tega po-cenil Dobe se v 5 raznih vrstah (lilijino-, glicerino-, boraksovo-, katranovo- in milo za britje). Za poizkus 5 kosov 52 dinarjev, ako se pošlje denar vnaprej, po povzetju za 62 dinarjev pri lekar-narju EUGEN V. FELLER v STUBICI DONJI, F. trg 16, Hrvatsko. 7045

V neobsklivi boli naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem prežalostno vest, da je naš nadvse ljubljani soprog, oče, stari oče, tast in stric, gosp.

Jernej Zajc

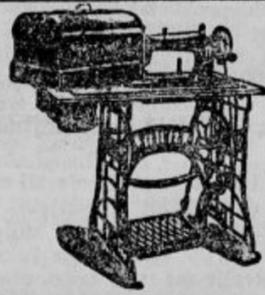
posestnik, trgovec in gostilničar

danes ob pol 6. uri zvečer, previden s tolažili svete vere, po kratki, mučni bolezn, boguvdano zaspal v starosti 56 let.

Pogreb blagega pokojnika se vrši v ponedeljek ob 4. uri popoldne.

Obrežija—Medija-Izlake, 31. jan. 1923.

Marija Zajc roj. Allegro, soproga. — Mirka, por. Grobljar, hči. — Natalija, vnučinja. — Doričij Grobljar, zet. — Elza, nečakinja. — Joško in Martin, nečaka. Brez posebnega obvestila.

Najpopolnejši

STOWER

šivalni stroji

za šivilje, krojače in čevljarje ter za vsak dom.

Predeži in sabarite stroje, ogledite si to izrednost pri tvrdi

L. Baraga,

Ljubljana

Selenburg ul. 6/1. Brezplačen poisk. 15 letno jamstvo.

IVAN JAK in sin

LJUBLJANA, Gosposvetska cesta št. 2.

Najboljši šivalni stroji in pletilni stroji. Izborna konstrukcija in elegantna izvršitev iz tovarne v Lincu. — Ustanovljena leta 1867. — Vezenje po-utuje brezplačno. Posamezni deli koles in šival-strojev. — 10 letna garancija. — Pisalne stroje »ADLER« in »URANIA«. Kolesa iz prvih tovarn »Dürkopp«, »Styria«, »Wallenrad« in »Kaysere«.

Zadružna gospodarska banka d. d.

Telefon št 57 in 470.

Ljubljana, Miklošičeva cesta 10

Brzotav.: Gospobanka.

Račun poštnega čekovnega urada za Slovenijo št. 11.945

v lastni palači (vis à vis hotela „Union“).

Račun poštnega čekovnega urada v Zagrebu št. 39.080

Podružna ce: Celje, D. akovo, Mar. bor, Novi Sad, Sarajevo, Sombor, Split, Šibenik. Ekspozitura: Bled.

Kapital in rezerve skupno nad K 60,000.000.—, vloge nad K 600,000.000.—.

Daje trgovske kredite, eskomptira menice, loma dira vrednostne papirje, daje v našem jeklene shrambe za vrednote, kupuje in prodaja kar najbolje tuje valute in devize, sprejema vloge na tekočem računu in na vložne knjižice ter preskrbuje vse bančne transakcije pod najugodnejšimi pogoji

Amerikanski oddelek: Direktno zveze z ameriškimi bankam. — Urojevanje ameriških zapuščin.

Pooblaščen prodajalec srečk D. žavne razredne loterije.

MALI OGLASI

Vaska drobna vrstica Din 1'50 ali vsaka beseda 50 par. Najmanjši 5 Din. Oglasi nad deset vrstic se računajo više. Za odgovor znaklo!

URADNIK

železničar v pok., trgovsko izobrazjen, vešč slov., nem. in italijanskega jezika. Iščo službe. — Ponudbe prsi na upravo lista pod »Sposoben«.

Krojaški POMOČNIK

dobro izurjen, želi premeniti službo; najraje gre v Ljubljano ali v okolico. Naslov v upravi lista pod št. 663.

GOZDAR - LOVEC

oženjen, star 34 let, z večletno prakso, z drž. izpitol za gozdarje in lovce, z dobrimi izpričevanji. Iščo službe na vstopovestv ali les. in. industrijskem podjetju. — Ponudbe je poslati na upravo lista pod »Gozdar št. 654«.

Dečka

poštenih staršev, ki ima veselje do pekovske obrti, sprejme v pouk z vsjo brezplačno oskrbo v hiši. — Jernej MULEJ, pek. mojster, BLEĐ. 640

Viničarja

Iščo lastnik 2 oral vinograd. Lepo stanovanje v vinogradu. Plača v naravi in v gotovem denarju. Podrobna po-jasnila daje Peter PANJAN, Hrastovica, Slavonija. 647

Trgovski SOTRUDNIK

marljiv, energičen, zanesljiv, išče kakršnokoli službo, bodisi za skladiščnika ali kaj podobnega. Vešč v govoru in pisavi slov., nem. in ital. jezika, zmožen koresponden-ke in knjigovodstva, dober računar. Gre tudi na deželo. — Ponudbe na upravo lista pod »Marljiv 1500«.

KONTORISTINJA

z večletno prakso, zmožna knjigovodstva, strojepljisa in blagajniških ter vseh konto-arskih poslov, išče primer. mesta. Nastopi lahko takoj. Naslov v upravi pod št. 671.

Avto

s 4 sedeži, znamke Walf, 18 HP, skoro nov, lahek, po ugodni cenil napročaj. — Naslov se izve v upravi lista pod št. 658.

ZARADI PRESELITVE

je naprodaj dobro ohranjeno POHITVO. — Poizve se v upravi lista pod št. 639.

Vinski SODI

prvovrstni, od 15—22 hl, in vinska SFSALKA se ugodno proda. — Ponudbe na upravo lista pod »SODI«. 657

Parna žana

SE PRODA z 1 polnojarme-nikom, 1 beneškim jarme-nikom, krožnimi žagami in drugim potrebnim orodjem. Obrat goni lokomobila 45 HP. Poleg se nahaja stavba, pripravna za kako tvornico. Okolica je zelo bogata na hrastovem lesu. Eventuelno se sprejme DRUŽABNIK s primernim kapitalom. — Ponudbe na upravo lista pod: »Stigren dohodek št. 660«.

Počinkana mreža

za vrtove, 1 m visoka, 1 pre-nesljiv ŠTEDILNIK, 60 x 90 cm, 1 VRATCA za pekovsko peč, zelo močna, vilita, po znižani cenil nap. odaj pri

PRVOVRSTNO stanovanje

v visokem pritličju, obstoje-če iz 3 sob, kuhinje, pred-soba, kopalnice z vsemi pri-tliklinami, poleg tega vrt za zelenjavo v skoraj novi vili, pol ure oddaljeno od ljublj. glav. pošte. Odda se ponud-niku, kateri naj navede cen-no in druž. ude in plača za pol leta naprej. — Ponudbe je oddati na upravo lista do 15. februarja pod: »Vi-oko pritlično stanovanje št. 640«.

MALENSKU, Boh. Bistrica.

TRGOVINA

na najprometnejšem kraju, v sredini Zaprrešča, je z vsem blagom ali tudi brez napro-daj. — Vprašati: S. Cvetko-vič — Zaprrešič. 653

Srebrno jedilno orodje

za 4 osebe, postelja, nočna omara, umivalnik z mramor-nato ploščo in 4 stoli ugod-no naprodaj. — »Posredova-lec«, Sv. Petra cesta št. 23.

Pisalni stroj

malo rabljen, v brezhibnem stanju naprodaj za 2000 Din. — »Posredovalec«, Sv. Petra cesta 23 — Ljubljana. 666

Norddeutscher Lloyd
F. Missler, Bremen

odpremlja potnike

s svojimi širom sveta poznanimi velikimi, brzimi, udobnimi in najmodernejšimi, s varnostnimi uredbami preskrbljenimi potniškimi parobrodi iz obljubljene luke

Bremen

New York, Kanado, Južno Ameriko, Argentino, Urugvaj in Brazilijo Vzhodno Azijo in Avstralijo.

Največja nemška potniška ladja, kolos

Columbus

32.354 ton.

Udobne kabine za potnike III. razreda za 2, 3 do 5 oseb. — V slučaju bolezni brezplačno zdravniška oskrba in zdravila. — Potnike odpremlja in vsa pojavnika daje brezplačno:

Norddeutscher Lloyd, F. Missler
podružnica gl. zastopstva Jugoslovanske banke d. d.
Ljubljana, Ljubljanski dvor

Najcenejšo strešno OPEKO

iz cementa, dobite pri trgovcu KOZELJU v Mokronozu na Dolenjskem.

Postoje po celi Jugoslaviji.

Ustanovljena leta 1913. — Delniška glavica znaša 3.000.000 Din v zlatu.

„JUGOSLAVIJA“

Splošna zavarovalna družba.

Ravnateljstvo za Slovenijo v Ljubljani

sklepa: 1. požarna zavarovanja; 2. življenjska zavarovanja; 3. nezgodna in jamstvena zavarovanja; 4. zavarovanja proti škodam valed talinskega vloma; 5. transportna zavarovanja; 6. zavarovanja proti škodam vsled razbitja stekla. — Največji tu delujoči zavod. — Družba je prevzela od »Graške vzajemne zavarovalnice« in od zavarovalnih družb »Fenika« (požarni oddelek) in »Franko-Hongroise« ves njihov kupčijski obstoj v naši državi. — Najnižje tarife. — Takojšnja plačila škod. — Glasom naredbe ministrstva za vojno in mornarico nadomeščajo police splošne zavar. družbe »JUGOSLAVIJE« ženitvene kavicje za častnike.

Pisarna: Dunajska cesta št. 15.
Telefon 571.

Excelsa

najboljši in vendar najcenejši stroj za rodbino in obrt.

Nadomestni deli za vse stroje.

J. Gorec, Ljubljana, Palača Ljubljanske kreditne banke

Pozor ženini in neveste!

Najcenejši nakup

modrocev, elčnih vložkov, divanov, otoman ter vseh tapetniških izdelkov. Prodaja tudi žimo, afrik in blago za žimnice po najnižjih cenah. — Se priporoča

Rudolf Sever,

specijalna zaloga tapetniških izdelkov, Ljubljana, Gosposvetska cesta 6.

Vabimo na ogled!

Naročajte „Slovenca“!

Priporoča se trdica

R. MIKLAUC, Ljubljana

Lingarjeva ul. - Medana ul. - Pred Skofljo

pri nakupu

sušenega in modnega b'aga za moške obleke.

Zabtevajte cenik ali vzorčno knjigo.

Kmetje, pozor! Prostovoljno se prodaja cela KMETIJA: njive, travniki, gozdi, skupno 40 oravov s hišo in vsemi gospodarskimi poslopji, vse zidano in v najboljšem stanju na KUPLJENIKU št. 6, pošta Bohinj, Bela. Podrobne informacije se dobe na licu mesta.

Zoper oslabeledost, slabo prebavo, živč. ne bolezni in slabokrvnost naročajte samo Hočevarjevo Aromatično železno tinkturo po 20 Din stekel. Po pošti od 3 steklenke dalje samo od izdelovalca lekarnarja HOČEVARJA — VRHNIKA. 351

Najboljši Irvani stroj je edino le Josip Petelinc-a

mame Gritzer in Adler za rodbino, obrt in industrijo Ljubljana blizu Prešerovega spomenika, ob vseh vrstah v vseh državah. Večletna garancija. Delavnica za popravila. Na veliko. Telefon 913. Se malo

Neveste pozor!

180 cm široko, celo močno belo platno za rjuha meter po Din 37 — se dobi samo dokler zaloga traja v trgovini

IVAN SAVNIK, KRANJ.

Na sahtevo se pošljejo vsotrd.

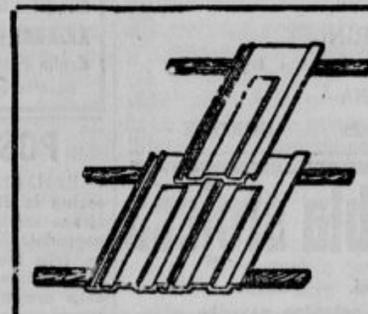
Neveste in ženini z dežele!

Predno se odločite za nakup bale pridite

v trgovino **IVAN A. GROSEK**

(prej Plevnik & Šerak) v Trebnjem

in si ogledite zalogo in cene vsakovrstnega oblačilnega blaga, svilenih rut in klobukov. Postreženi boste z vsem v Vašo korist!

Najcenejšo strešno kritje!

ZDRUŽENE OPEKARNE D. D. LJUBLJANA MIKLOŠICEVA CESTA 13

preje VIDIC-KNEZ tovarne na Viču in Brdu nudijo v poljubni množini, takoj dobavno, najboljše preizkušene modele strešnikov, s eno ali dvema za rezama, kačo, tudi bobrovcov (biber) in

zidno opeko

Na željo se pošlje takoj popis in ponudba!

Ljudska posojilnica

reg. zadruga z neomejeno zavezo v Ljubljani

Obrestuje hranilne vloge po najugodnejši obrestni meri, vezane vloge po dogovoru ter brez vsakega odbitka.

Svoje prostore ima tik za frančiškansko cerkvijo, v lastni palači, zidani še pred vo no iz lastnih sredstev. Poleg jamstva, ki ga nudi lastna palača, veleposestvo in drugo lastno premoženje, jamčijo pri Ljudski posojilnici kot zadrugi z neomejenim jamstvom, za vloge vsi člani s svojim premoženjem, ki presega večkratno vrednost vseh vlog.

Hranilne vloge znašajo nad 200 milijonov kron.

Za »Domoljubove« naročnike:

Sovraštvo in ljubezen.

(Dalje.)

Prišel je Henrikov zaročni dan. Prek je dal kljub temu, da so mu zelo branili, postaviti v sobo velik sod piva. In tako je stal v vsej svoji tragikomični velikosti v samotni gostilniški sobi.

Meta je pripravila dobro večerjo, ki so jo Henrik, Lota in Prek molče povžili. Samo od časa do časa je Prek zamolklo zaklel.

Proti sedmi uri je prišel stari Prosen. Prek se je posmehljivo zasmejal.

»No, Prosen,« je rekel s srdito ironijo in udaril po velikem sodu, »tu lahko piješ, lahko piješ!«

»Ne bo nihče drugi prišel?« je vprašal Henrik. Prosen je zmajal v zadregi z glavo.

»Naščuvani so! Vsi so naščuvani! Brivec je lopov!«

»Torej sedite, gospod Prosen! Ne bom vam pozabil, da ste prišli.«

Bilo je turobno zaročno razpoloženje. Prek je srečo gledal predse in se tiho jezil, Henrik in Lota sta se držala za roke, stari Prosen pa je sedel pred kozarcem piva in ni hotel piti. Govorili so o vremenu, o cenah in še o nekaterih malopomembnih dogodkih iz vasi. Zato so zopet nastali dolgi odmori, in stara ura je tiktakala brezupno, enolično. Nihče ni hotel govoriti, nihče ni vedel kaj povedati.

Tako grozno pusto je bilo. Komaj, da se je stari Prosen semintja malo nasmehnil.

In Henrik se je spomnil, da se mora izvršiti še pravzaprav prava zaroka. Kdo bo storil to? Kdo? Ta mož tu ne bo začel.

Torej on sam! Bilo mu je tako neskončno težko, v taki okolici in v takem razpoloženju izpregovoriti tako težko, odločilno besedo. In potem, kako naj nago-

vori tega moža? Reči mu mora »očec! In zdelo se mu je, kot da se je pred njegovo dušo prikazala blede postava in mu z zapovedujočim pogledom rekla: »Ne zlorabi mojega imena!«

In minilo je pol ure, in zopet pol ure. V sobi je ležala tlačeča tišina. Tedaj, ko ga je Lota tesnobno pogledala, je Henrik vstal: »Oč — oče, ko sem zasnubil, ste mi rekli »da«, sedaj pa se bova Lota in jaz z vašim privolenjem zaročila.«

Čakal je na odgovor. Prek je srečo gledal.

»Da,« je rekel, »da, radi mene! Na zdravje!«

In je pil.

Henriku so postale oči vroče in Lota je začela tiho jokati. Nataknil ji je na prst zlat prestan in ona njemu svojega. Stari Prosen je vstal in izpregovoril par besed, s katerimi je želel srečo. In potem je bilo zopet vse tiho.

Tedaj je nekdo udaril po oknu.

»In velikega psa, veli-i-i-kega psa!« Brat! Ze ves popoldan je bil odsoten in niso ga mogli najti. Sedaj pa je stal zunaj pod oknom. Jezno se je Prek dvignil in šel ven. Čez nekaj časa je prišel zopet nazaj in rekel, da je fant izgubil. Mogoče je šel spat.

Zunaj ob vrtnem zidu Bukovja je čepel Avgust Prek. Bil je spodaj v vasi v Polerjevi gostilni, brivec mu je dal mnogo piti in vsi so se mu smejali, dokler ga ni neki pametnejši kmet zapodil domov.

Sedaj pa je čepel fant napol v omotici ob vrtnem zidu. Včasih je pogledal proti razsvetljenim gostilniškim oknom, stisnil postil in zaškrtal z zobmi.

Nato je pobrskal po hlačnem žepu in privlekel ven zavojček vžgalice. Hudoben smeh je šinil preko idiotskega obraza in pesti so se zopet stisnile.

Z žarečimi očmi je opazoval idiot vžgalice. Nato jih je nastavil na uho, stresel

jih in se razveselil ob rahlem ropotanju.

»Mnogo jih je,« je zamrmral, »mnogo!«

Počasi se je vzravnil, prežeče obrnil glavo in se plazil končno brezsumno in sklonjeno ob vrtnem zidu. Odprl je vrata na dvorišče Bukovja. Glasno je zaškripalo. Toda fant se ni oplašil. Samo nekoliko se je ozrl in je stekel preko dvorišča do skednja.

Vrata niso bila zaklenjena, toda ko jih je odprl, je zaropotalo. In bil je v skednju. Obstal je, globoko zadihal, in njegove oči so se svetile.

»Oh, visoko, visoko! Gorelo bo! Gorelo!« In stegnil je roke kvišku.

Nato je hotel prižgati vžgalico. Zlomila se je in padla na tla. Druga vžgalica! Gorela je in v njenem svitu je šel idiot dalje.

»Ti! Kaj delaš tu?«

»Joj!«

Krik! — — Drugi!

Vžgalica je ugasnila. Začel se je lov. Spredaj idiot, za njim bukovski hlapec, ki je slišal ropot vrat in se je plazil za fantom.

»Počakaj! Stoj! Počakaj!«

Grozen krik se je izvil iz idiotovih ust. Padel je čez neki predmet, se pobral, skočil dalje, a v strahu ni našel vrat. Bilo je temno kot v rogu. Slišalo se je dihanje obeh. — Parkrat je zatipal hlapec z roko fanta. Toda ta mu je vedno spretno ušel. Bilo je grozno iskanje in tipanje. — Lestva je stala tu, ki je vodila v žitnico — sedaj je zgrabil idiot lestvo in začel plezati po njej brezslušno kot mačka.

Hlapec je stal spodaj in prisluškoval. Kje je?

»Kje si, lopov? Čakaj, mogoče na lestvi — čakaj, te bom že dobil!«

Nekaj je zdrsnilo — rahel pok — nato krik, ki je šel do mozga in težko telo je padlo iz višine na tla. Hlapec je v strahu zavpil. — Nato je bila smrtina tišina — —

Na hlapčev vpitje so prihiteli ljudje s svetilkami v skedenj, nato je tekla dekla preko ceste na Zabukovje. Odprla je vrata in zavpila v sobo:

»Joj, nesreča, nesreča! Avgust je hotel zažgati naš skedenj, pa je padel z lestve in si zlomil tilnik.«

»Ti — ti — o ti — jaz — kaj — kaj?« Lota je strmela v brezumni grozi v dekle; hotela je govoriti, vpiti, vprašati, pa ni mogla ničesar.

Henrik jo je trdno objel.

»Prek! Gospod Prek! Vaš Avgust! O Bog, o Bog! Tilnik si je zlomil!« je stokala dekla.

Prek je sedel kot kip iz kamna, popolnoma brez besede. Samo stokal je. Kot blazen je strmela v dekle, ki je venomer vpila in stokala, nato so začele njegove roke tipati, noge premikati in težko se je zvalil pod mizo.

Nekoliko minut kasneje so prinesli na nosilnici ponesrečenca. Bil je mrtev.

Položili so ga na tla v gostilniški sobi in vsi so nemo stali ob vratih. Prek, kateremu sta Prosen in Henrik pomagala na klop, je gledal brez glasu. Sedaj se je dvignil. Hotel je iti k sinu, toda udje so mu odpovedali. Sredi sobe se je zgrudil na tla, in preden so mu drugi hoteli pomagati, da bi se dvignil, se je splazil kot žival po vseh štirih k svojemu mrtvemu otroku, se vrgel na mrliča ter drgetaje ležal. Loto so odpeljale ženske v njeno sobo. —

Pozno ponoči je šel Henrik domov. Ko je prižgal svetilko, se je plaho ozrl. S stene je gledala velika očtova slika. — In sin je gledal sliko v tišini te zaročne noči in globok mrz mu je šel skozi telo in dušo.

»Sedaj si dobil zadoščenje, oče! Zadoščenje si in maščevanje!«

Nato je šel počasi kot bohinik v svojo sobo.